

PRESES APSKATS

05.06.2026

Sagatavoja:
Uzziņu un informācijas centrs
Latvijas Nacionālā bibliotēka

Preses apskatā: LNB izstāde "Tiesības uz bibliotēku" saņem Latvijas Muzeju biedrības Gada balvu; LNB 29. aprīlī notikušais LBB kongress; Jēkabpils novada Galvenajā bibliotēkā un Jaunjelgavas bibliotēkā noskaidroti Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības reģionālie finālisti; Laikrakstā "Druva" raksts par Cēsu muzeja izstādi "Cēluma simtā satikšanās. No Vidzemes muižām līdz Cēsu muzejam", kas tapusi sadarbībā ar LNB, tekstā stāsta Baltijas un Letonikas centra vadītāja Kristīne Zaļuma; Intervija ar Valmieras bibliotēkas direktori, Atzinības krusta saņēmēju Daigu Rokpelni; Intervija ar Zaļenieku pagasta Ūziņu bibliotēkas vadītāju Gunitu Kulmani; Intervija ar Kalvenes pagasta pārvaldes galveno bibliotekāri un klientu apkalpošanas speciālisti, Voldemāra Caunes balvas "Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem" ieguvēju Mariku Ruzaiķi; Cēsu novadā veikmīgi noslēgusies bibliotēku akreditācija; u.c. bibliotēku aktualitātes.

Žurnāla "Baltic Outlook" jūnija numura rakstā "Riga's transitions: between eras, shores, and moods" minēta LNB. Žurnālā "Svētdienas Rīts" jūnija numurā raksts "Bibliotēka - atvērta telpa sarunām par ticību". Žurnāli pieejami LNB Periodikas lasītavā.

Preses apskatā iekļauti raksti no Latvijas centrālajiem un reģionālajiem laikrakstiem.

Sadalītas Muzeju biedrības Gada balvas

Latvijas Muzeju biedrības (LMB) Gada balvu saņēmēši Latvijas Nacionālā mākslas muzeja (LNMM), Rīgas Porcelāna muzeja un Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) īstenoti projekti.

LNMM balva piešķirta par izstādi "Itālijas gaismas: no Fatori līdz Morandi", Rīgas Porcelāna muzejam – par monogrāfiju "Levons Agadžanjans", savukārt LNB sa-

nēmusi balvu par izstādi "Tiesības uz bibliotēku".

Līdzās galveno balvu saņēmējiem žūrija izcēlusi Alūksnes novada muzeja darbu ekspozīcijas "Aizsapņošanās" izveidē, piešķirot tam apbalvojumu "Pamanīts".

Balvas par muža ieguldījumu pasniegtas divām muzeju nozares personībām – ilggadējam Latvijas Nacionālā vēstures muzeja direktoram Arnim Radīņam un

ilggadējai Latvijas Nacionālā vēstures muzeja direktora vietniecei krājuma darbā Anitai Meinartei.

Balvai šogad iesniegti 52 projekti no Rīgas un reģionu muzejiem, kas vērtēti divās kārtās pēc kritērijiem – efektivitāte, oriģinalitāte, aktualitāte, vienotība un kvalitāte, sociālā loma, kā arī ilgtspēja un lietojamība.

Balvas mērķis ir apzināt un izcelt Latvijas muzeju sasnie-

gumus un īstenotos projektus, popularizēt labās prakses piemērus un stiprināt muzeju nozares ilgtspējīgu attīstību.

LMB gada balvas žūrijas komisijā pārstāvētas dažādas profesionālās jomas – izstāžu organizēšana, muzeoloģija, sabiedriskie procesi, izglītība, pētniecība un vēsture, dizains, scenogrāfija un arhitektūra, komunikācija un pilsoniskā aktivitāte.

LETA

Avots: Kultūrziņas

Datums: 03.06.2026

Divi Siguldas novada notikumi godalgoti Latvijas Bibliotekāru biedrības rīkotajā gada balvas pasniegšanas pasākumā

29. aprīlī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā tika apbalvoti Latvijas Bibliotekāru biedrības rīkotās gada balvas nominācijā "Gada notikums Latvijas bibliotēkās 2025" laureāti. Šogad balsošanai tika izvirzīti 25 notikumi, kas atspoguļo bibliotēku nozares daudzveidību, radošumu un nozīmīgo ieguldījumu sabiedrībā. Pieci no tiem īstenoti Siguldas novadā.

Siguldas novads

Nominācijā "Vietējās nozīmes notikums" 2. vietu ieguva Lēdurgas bibliotēkas atklāšana, savukārt nominācijā "Valsts nozīmes notikums" 3. vietu ieguva kultūras centra "Siguldas devons" rīkotais "Siguldas Bērnu un jauniešu literatūras festivāls 2025".

Nominācijai "Vietējās nozīmes notikums" tika izvirzīts arī Siguldas novada bibliotēkā īstenotais projekts "Radi, tulko, atdzejo – literatūras jaunrades veicināšana jauniešiem", ģimeņu pasākums "Izspēlē pasaku pili" un nakts pasākums "Biblio baisulis".

Nominācijas mērķis ir izcelt, godināt un apkopot nozīmīgākos notikumus bibliotēku nozarē, kas veicina bibliotēku attīstību, stiprina to lomu sabiedrībā un iedvesmo gan nozares profesionāļus, gan apmeklētājus.

Svinīgajā apbalvošanas pasākumā piedalījās Zanda Misiņa, Iveta Hamčanovska, Jeļena Ozoliņa, Kaiva Veita un Kristaps Kiršteins, ar savu klātbūtni to pagodināja arī Siguldas novada pašvaldības domes priekšsēdētājs Linards Kumskis.

Siguldas novada pašvaldība lepojas ar sasniegtajiem rezultātiem un pateicas par ieguldīto darbu kultūras, lasītprasmes un kopienas dzīves stiprināšanā novadā!

Avots: Siguldas Novada Ziņas

Datums: 26.05.2026

Sumināja Preiļu bibliotekāri Egiju Aleksejevu

Egita Terēze Jonāne

Kolēģi raksta par Egiju: «Mums tu esi Gada bibliotekārs!»

29. aprīlī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā sveica Latvijas Bibliotekāru biedrības balvas «Gada bibliotekārs 2025» laureātus. Sumināto pulkā ir arī ar Pateicību godinātā balvas «Gada bibliotekārs 2025» nominante Preiļu Galvenās bibliotēkas metodiķe Egija Aleksejeva.

Kolēģi pieteikumā balvai raksta: «Egija

Aleksejeva aktīvi un mērķtiecīgi dalās savā profesionālajā pieredzē, stiprinot bibliotekāru kopienu gan reģionālā, gan starptautiskā līmenī. Viņa organizē metodiskās dienas, seminārus un praktiskās nodarbības, kurās piedalās 33 reģiona bibliotekāri, veicinot zināšanu apmaiņu, savstarpējo sadarbību un profesionālo izaugsmi.

Īpaši nozīmīga ir Egijas dalība Erasmus+ stratēģiskās partnerības projektā «Digitālās kompetences un informācijpratība bibliotekāriem» (NEDLib) Bulgārijā, kā arī Erasmus+ pieaugušo izglītības mobilitātē Helsinkos. Iegūtā starptautiskā pieredze tiek sistemātiski nodota kolēģiem semināros un metodiskajās dienās, bagātinot Latvijas bibliotekāro vidi ar jaunām idejām un pieejām, ko izmantot praksē un pieejā darbā ar lietotājiem. Vienlaikus šī sadarbība ir abpusēja – Egija ar pārliecību pārstāv arī Preiļu un Latvijas bibliotēku pieredzi starptautiskā vidē, daloties ar labās prakses piemēriem un stiprinot Latvijas bibliotekāru profesionālo tēlu ārvalstīs.

Arī kolēģu atsauksmes spilgti raksturo viņas ieguldījumu:

«Patīk, ka Egija labprāt dalās ar savām zināšanām ar pārējiem kolēģiem. Nemitīgi pilnveido savas prasmes un zināšanas, kā arī ar savu piemēru iedvesmo pārējos. Ļoti patīk Egijas deģsme un aizrautība.» (Pelēču bibliotēkas vadītāja Everita Krūmiņa).

«Egija mums ir kā Dieva dāvana – ar viņu ir patīkami un viegli strādāt. Viņa ir ļoti zinoša, prot izskaidrot un ieteikt, vienmēr ir taktiska un atsaucīga.» (Kastīres bibliotēkas vadītāja Silvija Kotāne)

Todien notika arī 16. kongress «Bibliotēkas nākotnei».

Publicitātes foto

Avots: Vietējā Latgales Avīze

Datums: 08.05.2026

Lepojamies ar Mārītes Purmales ieguldījumu bibliotēku nozarē

Latvijas Bibliotekāru biedrības (LBB) kongresā tika godināti izcilākie notikumi Latvijas bibliotēku nozarē, un īpašu atzinību guva LBB Literārais pārgājiens "Vidzemes lībiskās kultūrtelpas meklējumos", kas ieguva 1. vietu kā reģionālas nozīmes notikums Latvijas bibliotēkās 2025. gadā.

Šis panākums ir nozīmīgs ne tikai nozares kontekstā, bet arī kā spilgts apliecinājums mūsdienīgai bibliotēku lomai sabiedrībā. Literārais pārgājiens ir inovatīva un izglītojoša iniciatīva, kas apvieno kultūras, literatūras un vietējās identitātes izziņāšanu, piedāvājot dalībniekiem iespēju iepazīt kultūrtelpu tiešā un pieredzē balstītā veidā. Tas ir formāts, kur bibliotēka iziet ārpus savām telpām, kļūstot par aktīvu kultūras pro-

cesa virzītāju un sabiedrības iesaistes platformu.

2025. gada pārgājiens tika vēlīts Vidzemes lībiskajai kultūrtelpai – unikālai Latvijas kultūras mantojuma daļai, kas sevī glabā lībiešu vēstures, valodas un tradīciju liecības. Projekta laikā dalībniekiem bija iespēja iepazīt šīs kultūrtelpas nozīmīgākās vietas, stāstus un cilvēkus, tādējādi veicinot izpratni par būtisku Latvijas identitātes daļu. Šāda pieeja ne tikai bagātina profesionālo

pieredzi, bet arī sekmē kultūras mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu plašākā sabiedrībā.

Īpašs lepnums ir par to, ka šī nozīmīgā projekta īstenošanā savu ieguldījumu devusi arī mūsu kolēģe, Viļķenes bibliotēkas galvenā bibliotekāre Mārīte Purmale. Viņas iesaiste apliecina augstu profesionalitāti, iniciatīvu un patiesu ieinteresētību kultūras procesu attīstībā. Šis sasniegums ir gan personisks novērtējums, gan arī iedvesmojošs piemērs visai bibliotēku kopienai.

Šādi panākumi stiprina pārliecību par bibliotēku nozīmīgo lomu mūsdienu sabiedrībā – kā vietām, kur tiek ne tikai glabātas zināšanas, bet arī radīti jauni,

radoši un sabiedrību iesaistoši kultūras notikumi. Tie vienlaikus veicina reģionālās identitātes apzināšanos un Latvijas kultūras vērtību tālāknošanu.

No sirds lepojamies ar Mārītes sasniegumu ar pateicamies par ieguldīto darbu, kas ar savu nozīmi un ietekmi izskanējis visā Latvijā.

Avots: Limbažu Novada Ziņas

Datums: 14.05.2026

Lai grāmatu stāsti aizrauj arī vasarā!

Inga Kalva-Miņina

Pirmdien, 1. jūnijā, atzīmēsim Starptautisko bērnu tiesību aizsardzības dienu. 1. jūnijs atver vaļā vārtus vasarai un ļauj bērniem beidzot izbaudīt atpūti, nedomājot par mācībām un ikdienas pienākumiem. Vasara ir lielisks laiks, ko pavadīt kopā ar ģimeni, iepazīties ar jauniem draugiem un apceļot Latviju. Un, starp citu, ceļot var arī, lasot grāmatas. Jā, brīvdienas var lieliski pavadīt, nonākot aizraujošos lapušu piedzīvojumos. Lai iedvesmotu bērnus (un ģimenes) vasarā lasīt, uz sarunu aicināju čaklu grāmatu lasītāju Beatrisi Makleri un grāmatu autori Lauru Jambuševu. Starp citu, abos šajos stāstos atklājas, cik svarīga loma ir tam, ka grāmatas tiek lasītas kopā ar vecākiem jau no mazotnes.

Pērn izlasīja 327 grāmatas

Šogad aprīlī lasītāju apbalvošanas pasākumā «LASIS» Beatrise saņēma balvu nominācijā «Čaklākais grāmatu lasītājs» Bērnu bibliotēkā sākumskolas vecumposmā; attēlā – Beatrise kopā ar Rēzeknes Bērnu bibliotēkas vadītāju Lāsmu Leinu-Svīdenko

Pagājušā gada rudenī žurnāla «Baltais Valsts» rīkotajā konkursā «Akcijs «Es lasu šovasar», kurā noslēguma pasākums notika Latvijas Nacionālās bibliotēkas «Baltā Vilka» klasē, Beatrise ieguva 1. vietu 8-9 gadu vecuma grupā

Kad kļūst garlaicīgi, lasa grāmatas

Beatrise Maklere ir rēzekniete, mācās Rēzeknes sākumskolas 3. klasē, papildus Rēzeknes Jāņa Ivanova Mūzikas skolā apgūst klavierspēli, apmeklē estētiskās vingrošanas nodarbības sporta klubā «Crystal» un deju deju studijā «Dynamic Hit». Jautāju, kā Beatrise saprata, ka lasīšana viņu iedvesmo un šķiet aizraujoša nodarbe. «Mamma man daudz lasīja priekšā dažādās grāmatas, vēlāk mēs sarunājām – viņa palāsītu, tad es palāsītu, un man sāka iepatīties pašai lasīt,» stāsta Beatrise.

Kā gadā var izlasīt 327 grāmatas? «Man ļoti bieži ir garlaicīgi, tad es sāku lasīt grāmatu, un man vairs nav garlaicīgi. Aizraujos tik ļoti, ka esmu iekšā stāstā un pati visu piedzīvoju,» stāsta čakla grāmatu lasītāja, Beatrisei ļoti patīk Kristīnas Olsones grāmatu sērija «Spoku birojs».

Kā jau noskaidrojām iepriekš, tad talantīgā meitene ne tikai lasa grāmatas, bet arī pati raksta stāstus savam mazajam brālim, kuram ir divi gadi. Tā, piemēram, ir uzrakstīts fantāzijas stāsts par kurmju tēvu, kurš saslimst, un viņa dēli dodas meklēt zāles, lai izārstētu tēvu.

Jautāju Beatrisei, vai ir svarīgi, lai grāmatās būtu ilustrācijas? «Ne vienmēr, jo man patīk lasīt arī grāmatas, kurās nav redzami zīmējumi. Man patīk pašai iztēloties stāstu un saprast visu, kas notiek,» stāsta meitene.

Piedalās grāmatu lasīšanas konkursos

Beatrise aktīvi piedalās lasīšanas programā «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija», un šogad kā Bērnu žūrijas vecumgrupas 9+ lasītāja piedalījās klatēnē Lielajos lasīšanas svētkos, kas 21. martī notika Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zālē. Beatrise atzīst, ka viņai pasākums, kurā piedalījies pirmo reizi, esot ļoti patīcīgs. «Uzzināju daudz ko jaunu, sadraudzējos ar vienu meiteni, kura mācās Rīgā,» viņa stāsta. 1. vietu Beatrise Bērnu žūrija piešķīra lietuviešu autoru Marjus Marcinkeviča un Linas Itagaki komiksam «Meitene ar šauteni. Stāsts par meiteni partizāni, ko no lietuviešu valodas tulkojusi Dace Meiere. Šī grāmata, starp citu, ieguva 1. vietu 11+ lasītāju grupā.

Grāmatu lasīšana talantīgo meiteni ir aizvedusi dažādos radošos piedzīvojumos. Viņa četras gadus ir piedalījies grāmatu lasīšanas maratonā «Grāmtonos», ko organizē izdevniecība «Latvijas Mediji», un lasīšanas veicināšanas konkursā bērniem un jauniešiem «Lasīšanas stafete», ko rīko «Apgāds Zvaigzne ABC». Žurnāla «Baltais Valsts» rīkotajā konkursā «Akcijs «Es lasu šovasar» ieguva 1. vietu 8-9 gadu vecuma grupā un piedalījās apbalvošanas pasākumā.

«Ir jālasa tādas grāmatas, kuras tev patīk, nevis tādas, kuras jālasa piespiedu kārtā. Ja tev grāmata patīk, tu aizrausies lasot, un nebūs tā, ka vienu lappusi izlasīji un viens negribi lasīt,» saka Beatrise, sarunas izskaņā piebilstot, ka labprāt klatēnē gribētu satikt rakstniecei Luīzi Pastori.

24. aprīlī, Bibliotēku nedēļas laikā, Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā notika čaklāko lasītāju apbalvošanas pasākums – gada balva «LASIS». Pasākumā tika sveikti Rēzeknes Centrālās bibliotēkas un filiāļu – Rēzeknes 2. bibliotēkas, Rēzeknes Bērnu bibliotēkas un Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēkas-informācijas centra – cītīgākie lasītāji. Balvas tika pasniegtas 10 nominācijās 17 nominantiem. Balvu nominācijā «Čaklākais grāmatu lasītājs» Bērnu bibliotēkā sākumskolas vecumposmā saņēma BEATRISĒ MAKLERE, kura 2025. gadā izlasīja 327 grāmatas!

Beatrisi satiku 23. maijā Muzeju nakts pasākumā Zvaigznes grāmatnīcā Rēzeknē, kur parunājām par grāmatām, kuras viņa ir lasījusi, uzzināju, ka meitene ne vien lasa, bet arī pati raksta stāstus. Ieteicu izlasīt Džeinas Steinbergas grāmatu «Zvaigzņu bērns», kas iekļauta šī gada lasīšanas veicināšanas programmā «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija», un šonedēļ uzzināju, ka Beatrise grāmatu jau ir izlasījusi un iedevusi to izlasīt mammai.

Iznākusi iedvesmojoša grāmata «Būt ģimenei»

Rakstniece LAURA JAMBUŠEVA ir no Rīgas, un šogad izdevniecībā «Latvijas Mediji» iznāca viņas otrā grāmata bērniem «Būt ģimenei» (2023. gadā kļāja nāksmi debijas grāmata «Diena, kur es pārvertu» ieguva portāla LSM.lv lasītāju simpātiju balvu 2024. gada Starptautiskajā Jāņa Baltvilka balvas konkursā). Jaunā grāmata ar Daces Krēslīnas ilustrācijām ir sirsnīgs stāsts bērniem (un arī pieaugušajiem) par to, kas notiek ģimenē, – te ir gan prieki, gan bēdas, rūpes vienam par otru un ģimenes spēka meklējumi un atrašana. Grāmatā ir daudz bērnu jautājumu, saskaroties ar viņiem līdz šim nezināmām situācijām un emocijām, ģimenē ienākot mazajai māsiņai, un ir sirsnīgas, situāciju izskaidrojošas, bet ne didaktiskas vecāku atbildes. Autorei izdevies tāpēc atrast situāciju, kurā redzam, ka arī mamma var piekust. Tāpat viņa draudzīgi atgādina, ka ģimenes spēks ir visos tās mazajos un lielajos zobratīņos, tādēļ mājas pienākumus un rūpes par bērniem brīnīgi var uzņemties arī tētis.

Laura ne vien raksta grāmatas, bet ir arī čakla lasītāja un par izlasītajām bērnu grāmatām (kuras lasa kopā ar savām atvasēm) stāsta savā Instagram kontā @mazie.lasitaji.

Laura, pastāsti, kā radās grāmata «Būt ģimenei» ideja un kas bija šāredzīgākais, šo darbu rakstot?

– Ideja dzima vasaras atvaļinājuma laikā, pavadot to kopā ar bērniem. Es mēdzu arī vērot citus cilvēkus un pamanīt ainas citās, piemēram, draugu un paziņu ģimenēs, noglabāt sevi kā «radošo materiālu» izmantošanai nākotnē. To visu saliecot kopā, radās sajūta, ka es vēlos rakstīt par ģimenes spēku un īpašu laiku kopā, un vienlaikus arī par grūtībām un izaicinājumiem ģimenē. Parādīt to, ka mēs daudzi ejam cauri līdzīgām grūtībām un

tādi neesam vienīgi, taču tas viss ir pārvarams – kopā.

Sarežģītākais bija «runāt» vienlaikus divās balsīs – bērna un pieaugušā. Un viennozīmīgi visarežģītāk uzrakstāmā nodaļa bija par «Svešo mammu», jo atklāju savu personisko pieredzi un tajā apvienoju gan mammas, gan bērnu izjūtas, vienlaikus mēģinot to padarīt viegli uztveramu un lasāmu arī mazākiem bērniem.

Cik daudz tavas ģimenes dzīves mirkļi un emocijas ir ierakstīti šajā grāmatā?

– Šī grāmata, lai arī sākumā pievērsās trešā bērna ienākšanai ģimenē, nav gluži par mūsu ģimeni, jo esam četri, nevis pieci. Šajā ziņā iedvesmojos no draugu un paziņu ģimenēm, kur ieradās trešais mazulis. Neraugoties uz to, tajā ir mūsu ģimenes mirkļi un pat manas bērības ģimenē piedzīvotais. Varu atklāt, ka vecāks māsas prototips ir mana aizrautīgā un enerģiskā meita, un stāsti par ilgošanos pēc mājdzīvnieka, eziša atrašanu dārzā un žēlošanos par to, cik grūti ir sagaidīt savu dzimšanas dienu, nāk tieši no mūsu ģimenes ikdienas, – pat ar manu bērnu lietotiem jautrajiem frāzēm!

Cik reizes kopā ar saviem bērniem esi izlasījusi un pārrunājusi abas savas uzrakstītās grāmatas?

– Mēs esam izlasījuši kopā abas manas grāmatas divas reizes, meita ir vēl kādu reizi lasījusi viena pati. Dēlam patīk pāršķirstīt, lai precītos par ilustrācijām. Noteikti neuzspiežu un nesagaidu, ka mani bērni gribēs tās daudzkārt pārlasīt, jo apzinos, ka šie stāsti ir par noteiktām tēmām un emocijām, tāpēc lasīšanai jāseguja īstais noskaņojums. Turklāt mūsu mājās ir bagātīga grāmatu izvēle, allaž lasām ko citu.

Vai tavi bērni, iedvesmojoties no mammas, arī kādreiz gribētu uzrakstīt grāmatu?

– Esmu priecīga, ka bērni iedvesmojas un ir ieinteresēti rakstnieka un ilustratora profesijā! Meita zīmē savus komiksu stāstus un mums tos ar leņķu prezentē, bet dēls ir uzzīmējis savu bilžu grāmatu ar īsiem tekstiņiem par kādu suni ikdienas piedzīvojumiem un nopietni sacīja: «Tagad es arī esmu rakstnieks – tāpat kā tu!».

Kādas ir tavas ģimenes, jo īpaši bērnu, grāmatu lasīšanas tradīcijas?

– Kopīga grāmatas lasīšana ir ikvakara rituāls pirms miega – ļauju bērniem izvēlēties vai nu kādu grāmatu jaunumu (katru mēnesi pie mums nonāk daudz bērnu grāmatu jaunumu) vai arī lasīt kādu citu pašu izvēlētu grāmatu. Taču, ja ir brīvs brīdis vai nedēļas nogale, tad varam kopā pētīt izziņas grāmatas un enciklopēdijas, izlasīt vēl kādu stāstu.

Meita nu jau māc lasīt pati, un cenšos viņu iecirģēt ar grāmatām, kas, manuprāt, varētu viņu aizraut, taču jābūt uzmanīgai – ne viss, kas man patīka viņas vecumā vai šķiet viņas gaumei atbilstošs, viņai patiešām rada interesi. Ļauju meitai pašai atbilstoši savai gaumei izvēlēties jaunu grāmatu grāmatnīcā vai bibliotēkā, lai pašai būtu grāmata atklāšanas prieks.

Pati lasu sevi interesējošas grāmatas tad, kad bērni guļ, brīvdienu rītos pēc pamodināšanas gultā ar tējas tasi, un siltākā laikā – dārzā. ☑

«Projektu finansē Me-diju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Lai grāmatu stāsti aizrauj arī vasarā!» saturu atbild SIA «Vietēja».

Avots: Vietējā Latgales Avīze

Datums: 29.05.2026

Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību otrajā kārtā uzvar Valters Graudums

Lai gan skaļās lasīšanas novada sacensību tēma bija «Pirāti» un pasākuma vadītāja Ilona Švābe bija leģuties jūras laupītāja tēlā, šo sacensību uzvarētājs – Jēkabpils 3. vidusskolas audzēknis Valters Graudums – lasīja fragmentus no grāmatas par Alfonu Tricvaidziņu.

D. GAGUNOVA foto

ILZE BIČEVSKA

21. maijā Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas Bērnu un jauniešu nodaļa rīkoja «Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību 2026» otrās kārtas pasākumu. Tajā piedalījās četrpadsmit piekto klašu audzēkņi no piecām Jēkabpils novada skolām. Šā konkursa posma rīkotājs – Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas Bērnu un jauniešu nodaļa – šogad norīsei bija izvēlējušies tēmu «Pirāti». Pasākumu vadīja galvenais pirātu kuģa pārstāvis – kapteinis, kura lomā iejutās nodaļas vadītāja Ilona Švābe.

Dalībniekiem konkurssam sagatavoties palīdzēja skolotājas un bibliotekāres Iveta Kliģe, Velga Buiķe, Inga Iesalniece, Līga Višņevska, Antra Laitāne un Aija Upīte-Tutane.

Jēkabpils 2. vidusskolas audzēkne Nika Astrahanceva lasīja fragmentu no Astrīdas Lindgrēnes darba «Brālītis un Karļsons, kas dzīvo uz jumta», bet Ralfs

Rožkalns un Beāte Kvedere bija izvēlējušies Marka Uves Klinga grāmatas «Diena, kad ome salauza internetu» fragmentus.

Aknīstes vidusskolu konkursā pārstāvēja Beāte Kvedere un Gabriela Ita Narbutē. Viņu izvēle: Marka Uves Klinga «Diena, kad ome salauza internetu» un Mārītes Tabītas Kalniņas «Nejaucēni».

No Zasas vidusskolas skaļās lasīšanas sacensībās piedalījās Ralfs Jumītis (Ingo Zīgners «Mazais pūķis Kokosrieksts»), Renāts Aizupietis (Edvarts van de Vendels un Anušs Elmans «Mišķa») un Haralds Galdiņš (Alans Aleksandrs Milns «Vinnijs Pūķis un viņa draugi»).

(Nobeigums 7. lpp.)

Avots: Brīvā Daugava

Datums: 26.05.2026

Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību otrajā kārtā uzvar Valters Graudums

Visi piektdklasnieki, kas sacentās skaļās lasīšanas konkursa novada finālā, atzina, ka lasīšana gan dod papildu zināšanas, gan ir lietderīgs vaļasprieks.

(Nobeigums.
Sāk. 1. lpp.)

Jēkabpils 3. vidusskola uz konkursa otro kārtu bija atsūtījusi visvairāk dalībnieku – piecus. Artjoms Bodjans lasīja fragmentu no Mari Tēdes grāmatas «Ingmars un jūra», Enija Liepniece bija izvēlējusies Patrika Ness darbu «Septiņas minūtes pēc pusnakts», Emanuels Andrejevs – Džoanans K. Roulingas «Harijs Poters un Filozofu akmens», Justīne Dakse – Antuana de Sent-Ekzipēri «Mazais princis», bet Valters Graudums – Gerharda Holca-Baumeras grāmatu «Alfons Tricvaidziņš. Kāda neveiksmīnīka stāsti».

Sūnu pamatskolas audzēkne Linda Jastraboviča lasīja Ronalda Dāla grāma-

tas «Čarlijs un lielais stikla gaisakuģis», bet Krista Čakša – Janas Freijas grāmatas «Trakā klase. Skolotāji izkūp gaisā» fragmentus.

Skolēnu lasījumu vērtēja žūrija: Jēkabpils novada pašvaldības sabiedriskā attiecību speciāliste Aiga Sleže, Bērnu un jauniešu centra izglītības metodeiķe Everita Stradiņa un šo rindu autore – «Brīvās Daugavas» žurnāliste Ilze Bīčevska. Žūrijai bija jāpievērs uzmanību tam, kā dalībnieks prot pastāstīt par grāmatas izvēli un sevi kā lasītāju, vai runātājam ir skaidra intonācija, vai dalībnieks lasa piemērotā tempā, kas nav ne par ātru, ne par lēnu, vai lasītājs prot emocionāli aizraut klausītājus, kā arī uz to, kāda ir lasāmā

fragmenta izvēle – tā oriģinalitāte, fragmenta pabeigtība vai otrādi – vēstījums paliek ar atvērtu nobeigumu, kas klausītājā varētu rosināt interesi ielūkoties daļdarbā arī pašam.

Piektdklasniekiem vai viņu skolotājiem vajadzēja pamatot daļdarba un lasāmā fragmenta izvēli, gan iepriekš iesniedzot īsu aprakstu rakstveidā, gan arī par šo izvēli pašiem īsi pastāstot pirms sākt savu lasījumu. Ko bērni teic par to, kas viņiem ir grāmatu lasīšana?

Nika ASTRAHANCEVA: «Grāmatu lasīšana iedvesmo mani rakstīt arī pašai».

Ralfs ROŽKALNS: «Grāmatas – labākie skolotāji».

Skolotāji par **Beāti KVEDERI:** «Ikdienā nav liela lasītāja, bet, ja grāma-

ta uzrunā, labprāt izlasa. Patik grāmatas ar ilustrācijām, lai interesantāk lasīt».

Par **Gabrieļu Itu NARBUTI:** «Ļoti patik lasīt, lasa daudz un dažādas grāmatas. Patik piedzīvojumu, fantāzijas, dzīvnieku grāmatas un grāmatas par spēcīgiem notikumiem. Lasa arī enciklopēdijas, retu reizi arī žurnālus. Lasīšana ir svarīga brīvā laika pavadīšanas iespēja».

Ralfs JUMĪTIS: «Prieks lasīt, jo var iejusties varoņu dzīvē».

Renāts AIZUPIETIS: «Lasīšana palīdz domāt un attīstīt fantāziju».

Haralds GALDIŅŠ: «Lasot ir iespēja izprast lietu būtību».

Artjoms BODJANS: «Lasu grāmatas, jo tās attīsta fantāziju un nestandarta domāšanu. Domāju,

ka esmu brīnišķīgs lasītājs, jo lasu, kad list lietus, kad pēc skolas nav ko darīt, un arī tad, kad vecmamma grib, lai es viņai palasū».

Enija LIEPNIECE: «Uzskatu sevi par aktīvu lasītāju. Mani interesē jautra satura grāmatas, bet aizrauj šausmu stāsti un brīnumu pasakas. Lasīšana ir veids, kā pavadīt brīvo laiku un iejusties grāmatu varoņu pasaulē».

Emanuels ANDREJEVS: «Es lasu grāmatas, jo tās man ļauj iepazīt jaunas pasaules, interesantus varoņus un piedzīvojumus. Lasot es ne tikai atpūšos, bet arī paplašinu vārdu krājumu».

Justīne DAKSE: «Lasu grāmatas, jo tās dod ļoti gudras atziņas, un es varu nokļūt daudzās citās pasaulēs un uzzināt, ko tajās dara tēli. Parasti lasu vakarā pirms gulētiešanas, jo tad var redzēt sapņus par to, kas notiek grāmatā».

Valters GRAUDUMS: «Lasu grāmatas, jo tās parāda, kāds ir cilvēks un viņa emocijas. Es lasu brīvajā laikā, un lasīšana ir mana brīvā laika nodarbe».

Linda JASTRABOVIČA: «Man lasīšana nozīmē jaunu vārdu krājumu, un tā var iegūt daudz jaunas informācijas. Svarīgi ir lasīt grāmatas, jo tā var iegūt jaunas zināšanas, arī iemācīties daudz labāk lasīt».

Krista ČAKŠA: «Lasīt ir nepieciešams, lai būtu vieglāk gan skolā, gan arī citās vietās, jo visur ir informācija, kas ir jālasa. Lasīt grāmatas man nozīmē papildināt savu vārdu krājumu un arī savu lasīšanas ātrumu. Grāmatas ir

svarīgi lasīt, jo tā tu uzzini arī daudz ko jaunu».

«Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības 2026» otrajā kārtā tika piešķirtas divas otrās vietas, ko saņēma Krista Čakša no Sūnu pamatskolas un Ralfs Rožkalns no Jēkabpils 2. vidusskolas. Bet šajās sacensībās uzvarēja Valters Graudums no Jēkabpils 3. vidusskolas. Viņš rudenī dosies uz konkursa trešo kārtu, kas notiks Daugavpilī. Rīkotāji, Jēkabpils novada Galvenās bibliotēkas Bērnu un jauniešu nodaļa, un šīs kārtas žūrija Valteram novēl veiksmi Daugavpilī posmā, kā arī tikt līdz dalībai nacionālajā finālā, kas notiks Latvijas Nacionālajā bibliotēkā Rīgā.

– Nacionālās skaļās lasīšanas sacensībās mūsu bibliotēka piedalās ne gluži no pašiem pirmsākumiem, kopš tās notiek, tomēr jau pietiekoši ilgu laiku. Būt par šo sacensību kuratori novadā, protams, ir darbs un papildu pienākums, bet tas piecē sirdi, kad redzam, ka bērni joprojām labprāt lasa un ir gatavi savas prasmes izteiksmīgi lasīt rādīt arī plašākai publikai. Tāpat vēlos uzsvērt labo sadarbību ar skolotājiem un skolu bibliotekārem, kuras ir tie čaklie cilvēki, kas palīdz šim pasākumam notikt. Otrās kārtas uzvarētājs Valters Graudums septembrī sacentīsies ar Latgales reģiona pārstāvjiem no Līvānu, Rēzeknes, Ludzas, Preiļu un Daugavpils novadiem. Mēs par viņu turēsim īkšķus! – teic **Ilona ŠVĀBE**. ●

Avots: Brīvā Daugava

Datums: 26.05.2026

Lasīšanas sacensībās uzvar skrīverietis

Mārcis Anančonoks — labākais un "skaļākais"

Fotogalerija
www.staburags.lv

NACIONĀLĀS SKAĻĀS LASĪŠANAS SACENSĪBU Aizkraukles novada reģionālā finālā godalgoto trijnieks — Alfs Arons Petrus (10. klase), Mārcis Anančonoks, Sarlote Bakute.

Ivetas Skabas foto
→ 5. lpp.

Avots: Staburags

Datums: 05.06.2026

Lasīšanas sacensībās uzvar skrīverietis

→ 1. lpp. Jaunjelgavas bibliotēkā norisinājās Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības Aizkraukles novada reģionālā finālā dalībniekiem. Labākais un "skaļākais" lasītājs tika noskaidrots starp novada skolu 5. klases skolēniem — 16 finalistiem.

IVETAS SKABAS
TEKSTS UN FOTO

Uzmundrina Raivis Lapinš

"Šodien mēs dzirdēsim lasītprasmi, kas veicina arī drosmi, jo tā ir skatuves runa. Novēlēsim viens otram veiksmi, un viss būs kārtībā," uzrunājot finalistus un klātesošos, sacīja Jaunjelgavas bibliotēkas vadītāja Aina Strazdiņa.

Lasītājus vērtēja žūrija, kurā darbojās Jaunjelgavas kultūras centra direktore Sandra Smona, jaunjelgaviete Ludmila Ēvele un Jaunjelgavas vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja Ilga Bruņeniece. Finalistu sniegums tika vērtēts pēc tādiem kritērijiem kā grāmatas izvēle, dikcija, temps, emocionalitāte, fragmenta izvēle. Katram dalībniekam savu lasījumu bija jāiekļauj trīs minūtēs.

Pirms sacensībām dalībnieki noklausījās 2024. gada reģionālā finālā un Vidzemes finālā uzvarētāja A. Upīša Skrīveru vidusskolas 7. klases skolēna Raivja Lapinša video-sveicienu: "Čau, visiem! Es pirms diviem gadiem piedalījos gan Aizkraukles, gan Vidzemes skaļās lasīšanas konkursā un kļuvu par čempionu. Zinu, daudzi no jums šodien satraukušies un nevar sevi sapert rokās. Bet jums ir tieši tas jā dara. Uzejiet uz skatuves, nolasi skaļi, un viss būs kārtībā!"

Sākumā iepatikas vāks

Secību, kādā lasītāji uzstājās, noteica digitālais rats, kuru iegriezta Aina Strazdiņa. Bultiņa apstājās pie Mīka Mucenieka vārda. Mīks lasīja fragmentu no zviedru rakstnieces Kristīnas Olsones grāmatas "Akmens engēļi". Zēns bija ļoti lakonisks un, iepazīstinot ar sevi, uzsvēra, ka viņam patīk gulēt.

Kate Paško no I. Gaiša Kokneses vidusskolas bija izvēlējusies norvēģu rakstnieka Roalda Dāla darbu "Džordža brīnumzāles". Katei vispirms iepatīkās grāmatas vāks. Sākot lasīt, arī saturs ieinteresēja.

Plaviņu vidusskolas 5. klases skolniece Dārta Suste lasīja Sandras J. Paulas grāmatas "Tumsas skola" fragmentu. Kāpēc tieši šī grāmata? Tajā ir daudz interesantu notikumu.

Igaņu rakstnieces Tīnas Lāncmas grāmata "Nora nobur skolu" bija iepatīkusies Kellijai Arntai no A. Upīša Skrīveru vidusskolas. Ar darba fragmentu viņa iepazīstināja klātesošos.

Bez interneta nevar

Rata grieziens uzrāda, ka nākamā, kam jālasa, ir Linda Kukule no Plaviņu vidusskolas. Linda izvēlējās zviedru rakstnieces Frīdas Nilsones grāmatu "Es, Dante un miljoni". Lindai iepatīkās grāmatas sižets un mijiedarbība starp žurku un cilvēku. Savukārt Neretas J. Jaunsudrabiņa vidusskolas 5. klases skolniece Elza Smirnova lasīja fragmentu no angļu rakstnieka Deivīda Valjamsa grāmatas "Superdetektīve". Elzai patīk šī autora darbi, jo tajos ir dziļas un viegli saprotamas domas.

Šarlote Bakute no A. Upīša Skri-

Fotogalerija
www.staburags.lv

"STABURAGS" SAVU BALVU PIEŠĶĪRA Gabrielam Tirmizi (vidū) no Kokneses vidusskolas.

veru vidusskolas bija izvēlējusies interesantu darbu — Vitālija Rakstina stāstu "Digitālā detoksikācija". Šarlote saprata, ka tas ir stāsts par internetu un mūsdienu bērni neko nevar iesākt bez tā.

Jaunjelgavas vidusskolas 5. klases skolniece Nikita Šnīdere nolasi fragmentu no spāņu rakstnieču Irijas H. Parentes un Selenes M. Paskvalas kopdarba "Alma un septiņi briesmoņi".

Par parastu čali

I. Gaiša Kokneses vidusskolas 5. klases skolēns Gabriels Tirmizi bija izraudzījies fragmentu no Džeifa Kinnija "Grega dienasgrāmatas". Šīs sērijas grāmatas bērni ir iecienījuši un ik gadu izvēlas arī skaļās lasīšanas sacensībās. Gabrielam ir divas māsas, kas lasa "Nikijas dienasgrāmatu", tādēļ viņš atšķirībā no māsām lasa "Grega dienasgrāmatu".

Laiques rata rādītājs apstājās pie societes Emilijas Zvidriņas. Viņas rokas ir somu rakstnieces Kaisas Pāsto grāmatīca "Jokeinsteins". Emilija grāmatas pazīst jau kopš divu gadu vecuma, kad tās izkrāsoja. Tagad viņa lasa, un vislabāk patīk tā lasāmviela, kurās ir smieklīgi atgadījumi.

Aizkraukles novada vidusskolas 5. klases skolēns Alfs Arons Petrovs arī lasa fragmentu no dienasgrāmatas, tikai citas — "Palaidnību karaļa Jāņa B. dienasgrāmata", kuras autore ir Ruta Skrebele. "Šo grāmatu es izvēlējos, jo tā ir par parastu čali, kurš stāsta, kā viņam iet ģimenē, ar draugiem un mācībās," sacīja Alfs Arons.

Arī Kitija Naudina no Bebru pamatskolas bija izvēlējusies latviešu autore darbu — Agneses Vānagas grāmatu "Plastmasas huligāni". Kitijai šo grāmatu izlasīt ieteikusi draugi.

Joprojām klasika

Lai arī jaunjelgaviēša Kriša Razgaļa iecienītākā grāmata ir "Mežoniņie pīrāgi", sacensībām viņš bija izvēlējis klasiku — Astrīdas Lindgrēnes "Ronju — laupītāja meitu".

Alise Sandija Pijjanovska no Plaviņu vidusskolas lasīja fragmentu no Keileba Krīspa grāmatas "Apturiet Aiviju Pokītu!". Savu izvēli raksturo, sakot, ka šis ir detektīvžanra darbs, kurā ir pēkšņi un negaidīti notikumi. Arī skrīverietis Mārcis Anančonoks bija izvēlējis vienu no Džeifa Kinnija "Grega dienasgrāmatām".

Pēdējais uzstājās Toms Bogdanovs no Aizkraukles novada vidusskolas, kurš lasīja Elvina Brūksa Vaita grāmatas "Mazais Stjuarts" fragmentu. Kā atklāja Toms, grāmata ir interesanta, bet viņam patīk iet ārā ar draugiem un spēlēt datorspēles.

Trīs minūtes stresīna, un bērniem viss bija beidzies, bet žūrijai

sākās darbs. Taču konkursantiem garlaikoties nebija laika. Visiem bija iespēja nobalsot par savu simpātiju, mazliet iestiprināties ar bibliotēkas darbinieču sarūpēto cienastu. Bet tūlīt jau gaidīja pārsteigums, un tas bija iluzionista Valdemāra (Valdemārs Weiss) priekšnesums. Viņa triki sajūsmīnāja gan bērnus, gan pieaugušos.

Sejā visas emocijas

Tomēr ar nepacietību tika gaidīts žūrijas paziņojums. "Tagad jūs vērtēsiet mūs," ar humoru sacīja Ludmila Ēvele. "Paldies, ka jūs lasāt grāmatas! Katra grāmata ir piedzīvojums, pārdzīvojums, tā ir iecienāta cita pasaulē, citā dzīvē un dara mūs bagātākus. Katra uzstāšanās — tā ir skatuve. Uz skatuves ir tā — ko jūs gribat teikt skatītājiem, kā jūs to izdarīsit, lai būtu interesanti. Tāpēc ir ļoti svarīgs vizuālais tēls, pietiekums, arī to mēs vērtējam. Grāmatas un fragmenta izvēle — cik saistoši pašam un klausītājam, kā ieinteresēt, lai katrs vēlas uzzināt, kas bija tālāk!"

Izvērtēt katru dalībnieka sniegumu nebija viegli, jo sacensībās piedalījās labākie un centās visi. Taču skatītājiem viegli bija noteikt savu simpātiju. Nepārspēts bija aizkrauklietis Alfs Arons Petrovs, kurš prata aizraut ne tikai ar lasījumu, bet jau ar pietiekumu. Žūrija Alfam Aronam piešķīra trešo vietu. Otrajā vietā — skrīveriete Šarlote Bakute.

Kurš gan šogad ir mūsu novada labākais "skalais" lasītājs? Tas ir Mārcis Anančonoks no Skrīveriem. Viņa priekšnesuma laika seja bija redzamas visas emocijas. Mārcim tagad atbildīgs uzdevums — piedalīšanās Vidzemes finālā Gulbenē.

Katru gadu savu balvu piešķir arī laikraksts "Staburags". Šoreiz to saņēma Gabriels Tirmizi no Kokneses. ●

ŽŪRIJĀ darbojās Ilga Bruņeniece (no kreisās), Sandra Smona un Ludmila Ēvele.

Avots: Staburags

Datums: 05.06.2026

Cēsu muzejs sācis 101. gadu. Aizvadīts gadsimts, vācot, saglabājot, pētot un sabiedrībai nododot iepriekšējo paaudžu atstāto mantojumu un vērtības.

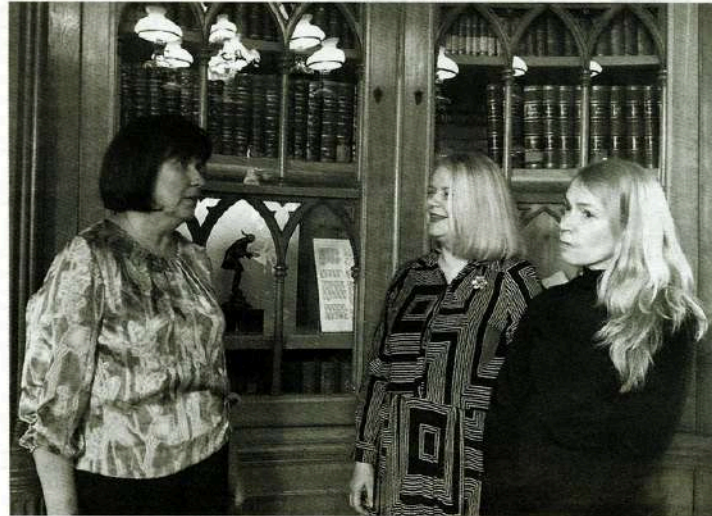
SARMĪTE FELDMANE,
teksts un foto

Gadu Jaunās pils 4. stāva izstāžu zālē, pils apakšējā un augšējā bibliotēkā bija apskatāma izstāde "Cēluma simtā satikšanās". No Vidzemes muižām līdz Cēsu muzejam". To apmeklēja vairāk nekā 30 tūkstoši interesentu. Tā bija iespēja ielūkoties, kā muzejs veidojies, attīstījies, kad tā krājuma pamatus veidoja kādreizējo muižu, biedrību un iestāžu sabiedriskās un privātās kolekcijas.

Cēsis vecākā muzeja vārds saistīts ar "brūņniecības muzeja" pastāvēšanu, par kura "atdaubšanas jautājumu" sprieda Latviešu senatnes pētītāju biedrības Cēsu nodaļas kopsapulces dalībnieki jau 1925. gada 24. janvārī. Ar "brūņniecības muzeju" bija jāsaprot 1909. gadā dibinātās vācbaltiešu "Cēsu Dzimtenes pētīšanas biedrības" muzejs. Likvidējoties biedrībai, 1925. gadā daļa tās muzeja priekšmetu nonāca jaundibinātajā muzejā Cēsis, bet lielāko kolekcijas daļu aizveda uz Latvijas Valsts bibliotēku, tagad Latvijas Nacionālā bibliotēka Rīgā. Izstādē abu šo saglabāto kolekciju priekšmeti atklāja stāstus par Cēsu un tuvākās apkārtnes muižu kultūras vērtībām, grāmatu un citu priekšmetu likteņiem pagātnē un mūsdienās.

Simtgades izstādei muzejnieki sāka gatavoties 2020. gadā. Galvenā speciāliste izstāžu un ekspozīciju darbā Vija Rozentāle atceras, ka izstādē "Vidzemes brūņniecība un Latvija" sarunā ar Imantu Lancmani, bijušo Rundāles pils direktoru, ieskicējās tēma par muižām, to kultūrvēsturisko mantojumu. Tā kā daudzas savulaik Cēsu apkārtnē savāktās kultūrvēsturiskās vērtības ir Latvijas Nacionālajā bibliotēkā un Letonikas un Baltijas centra vadītāja

Vēsture neapstājas. Arī tās pētniecība

◆ BIBLIOTĒKĀ. Starp grāmatām sarunā par vēsturi – Cēsu muzeja galvenā speciāliste izstāžu un ekspozīciju darbā Vija Rozentāle (no kreisās), Latvijas Nacionālajā bibliotēkā un Letonikas un Baltijas centra vadītāja zinātnieci Kristīne Zaļuma (no kreisās), un māksliniece Dace Džeriņa.

zinātnieci Kristīne Zaļuma pēta Vidzemes muižas, tika uzsākta abu institūciju sadarbība. "Vērtīgām Cēsu muzeja krājumiem, Kristīne meklēja bibliotēkā," bilst V. Rozentāle, bet K. Zaļuma atgādina, ka katram laikam ir sava nodeva, par ko runājam, par ko ne. Tas, protams, ietekmē krājuma veidošanu. Latvijas brīvvalsts laikā, tāpat padomju gados vācisko pabidēja malā. "Vilhelma Bārtas 19. gadsimta sākuma Cēsu apkārtnes ainava guļēja krājuma. Kopā ar mākslas zinātniekiem pārliecinājāmies, ka tas ir Bārta darbs, vēlāk Vācijā pazīstamais mākslinieks Cēsu apkārtnē iemēģināja roku," par vienu atklājumu pastāsta K. Zaļuma.

Izstādē bija turpat simts grāmatu ar grāfu fon Zīversu autogrāfiem un ierakstiem, grāmatu etiķetēm, uz kurām ir norādes par katras glabāšanas vietu bibliotēkā Cēsu pili. Blakus grāmatu sējumam pirmo reizi varēja

aplūkot Nacionālās bibliotēkas krājuma saglabāto Cēsu pils bibliotēkas grāmatu sarakstu par Livonijas vēsturi un arī Cēsu muzejā saglabāto pilsmuižas grāfa Emanuela fon Zīversu ceļojumu albumu, kurā ir gan paša grāfa zīmējumi, gan arī apceļoto Eiropas kultūras pieminekļu litogrāfijas.

Izstāde tapa piecus gadus. No pirmajām idejām līdz "Cēluma simtā satikšanās. No Vidzemes muižām līdz Cēsu muzejam" atklāšanai muzejā nomainījās trīs direktori.

"Grāmatas bija vērtība, kas sniedza zināšanas. To loma cauri gadsimtiem bija nozīmīga Cēsu pilsētas un apkārtnes sabiedrībā," atgādina K. Zaļuma. Ar gandarījumu Cēsu muzeja simtgades izstādi vērtē māksliniece Dace Džeriņa, kura izstādē savietoja 334 priekšmetus, kas atklāja visdažādākos vēstus stāstus, arī gluži sadzīviskus.

Izstāde tapa piecus gadus. No pirmajām idejām līdz "Cēluma simtā satikšanās. No Vidzemes muižām līdz Cēsu muzejam" atklāšanai muzejā nomainījās trīs direktori. "Cēlums un satikšanās simbolizē muzeju. Tē ir materiālās un nemateriālās vērtības, un muzejnieki ir šo vērtību tālāk nesēji," atgādina muzeja bijusī direktore Ināra Bula un pastāstīja, ka Kristīnes Skrīveres vadībā muzejs sāka gatavoties simtgadei, tika uzsākta sadarbība ar Nacionālo bibliotēku un pētniecība. Tad brīdi darbs apstājās, bija

daudz citu aktualitāšu. Tikai gadu pirms simtgades visi saprata, ka izstādei jābūt. "Ļoti gribējām un izdarījām. Cits uz citu palāvamies, tas bija spēcīgas komandas darbs. Naudas tobrīd nebija, bija jāpalauza galva. Izstādē bija ļoti bagāta informācija, kuru neizlasīt neviena grāmatā," teica I. Bula un uzsvera, ka nav zināms, kā kāda izstāde būtu tapusi, iesaistoties trim muzeja direktoriem. Tās atklāšana jau bija direktorei Ilmāras Kalniņas ziņā. Gada garumā izstādē notika priekšlasījumi, semināri, sarunas un radošās darbnīcas, kurās piedalījās ap 200 Cēsu novada un Vidzemes iedzīvotāji.

"Atsauksmes par izstādi paliks krājuma. Ļoti ceram, ka vārsim izdot simtgades izstādes katalogu. Nekas nebeidzas, viss turpinās, ir daudz ko pētīt. Esam tikai paveruši muzeja krājumu. Simts gados savāktais kultūrvēsturisko priekšmetu krājums var atklāt daudz interesanta un izziņoša," uzsvera V. Rozentāle un atgādināja, ka, sadarbojoties un uzticoties, daloties ar zināšanām, var paveikt ļoti daudz.

Muzeja mākslinieks Dainis Andersons muzejam, uzsākot 101. darbības gadu, uzdevināja nozīmīgu vēstures liecību. "Tie ir rasejumi uzrakstiem Uzvaras pieminekli mērogā 1:1. Torzīņi, meklēju stīlu, pēc tam burtus atleja metāla," "Druvai" paslāstīja mākslinieks un piebilda, ka rasejumi glabājas mājās, bet tie ir vēstures liecība, kurai vieta muzejā.

Jauno simtgadi Cēsu muzejs sāk ar jaunu vizuālo identitāti. Kopš 2024. gada aprīļa Cēsu muzejs ir Cēsu novada pašvaldības iestāde, apvienojot Cēsu muzeju, Eduarda Veidenbauma muzeju "Kalāči" un Pībeļģas muzeju apvienību "Orisāre", kurā ietilpst četri memoriālie muzeji - Kārļa Skalbes "Saulrietis", Emīla Dārzina un Jāņa Sudrabkalna "Jānaskola", Antona Austrņa "Kaiķi" un Brāļu Kaudzīšu "Kalna Kaiķi". Jaunās vizuālās identitātes centrā ir stilizēti burti "CM", kur "C" apzīmē Cēsis, bet "M" — muzejus. "M" zīmē dažādās variācijās kļūst par vienocīšu elementu arī pārejo struktūrvienību vizuālajā valodā, savukārt katrai vietai piešķirts savs krāsu tonis, kas izceļ tas raksturu un individualitāti, vienlaikus saglabājot kopīgu grafisko valodu visam muzejam. Vizuāla identitāte tapusi sadarbībā ar grafiskajiem dizaineriem Armandu Zeldu un Ievu Skuju-Zeldu. □

Avots: Druva

Datums: 02.06.2026

DAIGA ROKPELNE. Āriņas Romanovskas foto

Izvēles veido dzīves gājumu

Valmieras bibliotēkas direktore DAIGA ROKPELNE par ievērojamu radošo ieguldījumu bibliotēku nozares attīstībā un pilsoniskās sabiedrības izaugsmē apbalvota ar Atzinības krustu un iecelta par Atzinības krusta virsnieci, un šī gada 4. maijā Rīgas pili viņa saņēma augsto apbalvojumu. Šādu novērtējumu nesāņem tāpat vien. Daiga trīsdesmit gadus vada Valmieras bibliotēku, gadiem ilgi to veidojot

un attīstot, un līdz ar bibliotēku mainījusies arī pati. Tīhāmies sarunā ar Daigu par nostādātajiem gadiem, vērtībām un cilvēkiem, kuri veidojuši viņas dzīves ceļu.

Kāds bija jūsu ceļš līdz bibliotēku nozarei?

Vidusskolā padzīnāti apgavu kultūras vēsturi un dažādus kultūras procesus; mācījās Rīgas 64. vidusskolas teātra klasē. Ideja par teātra klasi pieder manai mātai.

Viņa gribēja, lai es mācos Valmierā, es neko par Valmieru nezināju. Tajā laikā Vestur skolā arī jau bija nodibināta teātra klase, bet Valmierā skolēnus teātra klasē uzņēma tikai katru otro gadu, savukārt Rīgā katru gadu. Es pabeidzu pamatskolu, kad Valmierā teātra klasi neuzņēma, tāpēc satikšanās ar Valmieru man iznāca tikai pēc universitātes pabeigšanas.

Jāteic – bērnībā man pat nebija

domas, ka varētu strādāt bibliotēkā, jo tradicionāli šķita, ka bibliotēka ir klusa un pārāk mierīga vieta. Vidusskolā man ieteica mācīties par skolotāju, bet dzīve iegroziļās citādi. Gribējās mācīties literatūru un kultūru, bet tomēr nestrādāt skolā. Es esmu pateicīga, ka visos izglītības posmos man ir bijuši ļabi skolotāji, pasniedzēji un atraktīva, radoša vide...

Turpinājums 8. lpp.

Avots: Liesma

Datums: 27.05.2026

Ko par viņu saka

KĀRLIS ROKPELĒNIS, dēls:

Mana mamma Daiga ir pulcīnātāja. Viņa spēj iesaistīt domubiedrus un arī ļoti atšķirīgus laudis kopīgā domāšanā un darīšanā. Tas redzams viņas sabiedriskajā iesaistē, profesionālajā darbībā, kā arī ģimenē un draugu pulkā. Viņa rosina un, kad vajag, arī piespiež apkārtējos domāt plašāk un darīt vairāk un labāk. Atceros, ka reiz, vēl pirms daudzkārtējam administratīvajam reformam, viņa pamanīja, ka tajā laikā Skaņkalnes pagastā uz pašvaldības vēlēšanām bija tikai viens vēlēšanu saraksts. Kaut gan tajā bija viņas vīrs, Daiga kopā ar kaimiņiem nevarēja pieņemt šādu demokrātiskās sāncensības trūkumu un izveidoja otru sarakstu.

ANSIS BĒRZIŅŠ, ilggadējs Valmieras novada fonda vadītājs, Talsu novada domes priekšsēdētājs:

Daiga ir vienkārši ģeniāla! Tieši tā man par viņu gribas teikt. Pirmo reizi satikāmies manā Vidzemes Augstskolas studiju laikā, kad visticamāk uz bibliotēku gāju aizstāvēt studentu intereses. Bet pašam iepazīnāms 2005. gadā, kad Daiga bija viena no Valmieras novada fonda dibinātājām un arī ilggadēja padomes dalībniece. Daigu uzskatu par savu dzīves skolotāju! Ja vajadzēja padomu vai gribējās padalīties par kaut ko, kas nešķiet pareizi, vai arī ja vienkārti gribējās aprunāties par dzīvi un vērtībām, tad Daiga allaž bija viens no pirmajiem cilvēkiem, kam zvanīt. Esam bijuši piecu pie pleca, mācījušies viens no otra, kopā īstenojuši dažādus pasākumus labdarības un vietējās kopienas labā. Aprīņoju Daigas lidenību, prasmi pārredzēt laukumu un vienlaikus spēju neaizmirst pašu galveno – cilvēkus sev līdzās!

OLGA KRONBERGA, Valmieras bibliotēkas direktores vietniece metodiskajā darbā:

Daiga ir no tiem retajiem cilvēkiem, kuri kļūst par dzīvēspēku visam, kam pieskaņas. Viņai piemīt unikāls «iekšējais radars» – spēja pamanīt iespēju vai talantu un izvilkt šo spēku virspusē. Ar savu sirdsdegsmi viņa iedvesmo gribēt vairāk, ļaut stereotipus par to, cik tālu sniedzas bibliotēkas robežas un cik daudz spēji izdarīt ikviens no mums, lai padarītu pasauli labāku. Daiga ir mūsu kolektīva gravitācijas centrs: drosmīga savos lēmumos, bet vienmēr patiesas rūpes par cilvēku. Mēs strādājam kopā jau vairāk nekā 20 gadus, un Daiga ir spēļies lielu lomu arī manā dzīvē – gan dodot iespēju, gan sniedzot atbalstu, lielā mērā nosakot to, kāds cilvēks un profesionālis es esmu šodien.

Turpinājums no 7. lpp.

Jauņībā jo īpaši, bet arī visas dzīves garumā nozīmīgi ir cilvēki, ar kuriem esi kopā, mūsdienās to sauc par *burbuli*. Vide, kurā dzīvo, draugi, kurus izvēlies, situācijas, ar kurām sastopies, un tavas izvēles veido dzīves gājumu. Nezinu, vai nozīme ir arī nejausībām? Ilgi domāju par teicienu, ka veiksmē ir labi sagatavota iespēja, un ar gadiem esmu sapratusi, ka veiksmē balstās sagatavotība – ja pats esi centies, darijis, attīstījis prasmes, un izkopis rakstura īpašības, tad brīdi, kad rodas iespēja, tu vari to izmantot.

Neesmu nožēlojusi, ka nonācu bibliotēku nozarē. Jauņībā augstskolā ieguvu labu izglītību, mums bija daudz jālasa, jāmacās kultūras vēsture un arī augstākā matemātika. Savukārt, strādājot bibliotēkā, ir bijis regulāri jāmacās pašai un jāveido moderna bibliotēka kā atbalsta instruments sabiedrībai ceļā uz zināšanām. Milzīga vērtība ir darba dzīves laikā satiktie cilvēki.

Kā izvēlējāties palikt šajā nozarē?

Vasarā pēc trešā kursa atbraucu uz studiju praksi Mazsalacas bibliotēkā. Jūlijā iepazīnos ar savu vīru Kārlī, bet novembrī jau svinējām kāzas. Un es sāku strādāt Valmieras rajona Skaņkalnes ciema bibliotēkā, jo tur meklēja bibliotekāru. Tam laikam netipiski pēdējo kursu pabeidzu attālināti, toreiz to sauca par brīvo apmeklējumu. Tas ir svētīgi, ka esmu strādājusi mazā bibliotēkā, kur visu dara viens cilvēks. Tā bija ļoti vērtīga pieredze, kuras nozīmi izjūtu vēl aizvien. Es spēju ļoti saprast, kā jūtas darbinieks mazā lauku bibliotēkā.

Mūsu ģimenē piedzima trīs bērni – Kārlis, Ance un Alberts. Kad pēc trešā bērna man vajadzēja atgriezties darbā bibliotēkā, valstī jau bija sācies pārmaiņu laiks, un mēs aktīvi iesaistījāmies ceļā uz valsts brīvību. Ar vīru izlēimām kļūt par vienienu no pirmajiem brīvajiem jeb *Breša* zemniekiem pagastā. Tā tapa zemnieku saimniecība «Užēni», kurā mans vīrs strādā joprojām. Es saimniecībā strādāju līdz 1995. gada decembrim. Slaucīju govus, audzēju svienu, ar dakšām mēzu kūti. Man tas patika. Es domāju, ka lielai daļai cilvēku tas bija ideālu un ideju laiks. Mēs bijām jauni, ļoti ticējām brīvības idejai un jutāmies kā daļa no tautas, kas maina valsts iekārtu. Man ne mirkli nebija nepatīkamas sajūtas, strādājot kūlī. Tas bija smags un fiziski grūts darbs, taču emocionāli man nekad nav bijis grūti pieņemt vienkārtu darbu. Mēs strādājām ar dzīvām ar apzini, ka esam brīvie zemnieki, paši esam izvēlējušies un nosakām savu dzīvi.

Kad 1996. gadā saņēmām aicinājumu vadīt Valmieras bibliotēku, izlēim atgriezties bibliotēku nozarē. Taču laukus nekad neesmu pametusi. Jā, es strādāju Valmierā, bet jau trīsdesmit gadus katru dienu braucu mājās uz Skaņkalnes «Užēniem». Man patīk dzīvot laukos. Mums ir lieliski kaimiņi, mēs cits citu pazīstam, varam palauties un rēķināties viens ar otru. Laukos ir savejo izjūta. Tajā pašā laikā man patīk arī pilsētas un starptautiskā mēroga dzīve. Šīs iespējas ir devušas gandarījumu, rosinājušas un spēcīnājušas darbam. Dažbrīd nav bijis vienkārti apvienot visu, daudz laika ir pavadīts mašīnā, braucot tuvākus un tālākus ceļus, bet tikai dažas reizes pa šiem gadiem esmu sev jautājusi: kam man tas viss ir vajadzīgs? Sadzīvīskās grūtības vienmēr palikušas aiz lieldas idejas un interesantās profesionālās dzīves. Iespējams, tas ir dabas dots talants vai arī izkopta prasme uzvert dzīvi pozitīvi. Es esmu pateicīga Dievam, cilvēkiem un iespējām, kas man ir dotas.

4. maijā tika apbalvota ar Atzinības krustu un iecelta par Atzinības krusta virsnieku. Ko jums nozīmē šāds apbalvojums?

Tas man bija liels pārsteigums, man ne mirkli nebija ienākusi prātā doma, ka kas tāds varētu notikt. Es neesmu strādājusi apbalvojumu dēļ, es vienkārti kopā ar kolēģiem aizrautīgi esmu darījusi savu darbu. Tā kā Valmieras novada bibliotēkas strādā ar degsmi, drosmīgi un profesionāli, tad ir arī ļoti rezultāti. Valmieras integrētajai bibliotēkai ir laba reputācija. Mēs apzināmies Valmieras integrētās bibliotēkas nozīmi Latvijas bibliotēku Gaismas tīklā, jo esam Čakli jaunu lietu ieviešji.

Atzinības krusta saņemšana ir ārkārtīgi augsts novērtējums. Saprotu, ka mani kolēģi bija tie, kuri iesniedza pieņemšanu. Tie ir cilvēki, ar kuriem kopā esmu strādājusi gan ilgus gadus, gan īsākus dzīves posmus, un tieši viņi ir sarādējuši manu devumu sabiedrībai un bibliotēku nozarē. Tas vienlaikus ir gan lepnums, gan prieks. Uz ceremoniju devos kopā ar dēlu Albertu un vīru Kārlī. Tā bija nirma, svinīguma piepildīta diena, un piedzīvojot ceremoniju Prezidenta pilī, sapratu, cik ļoti, ka ir Latvijas valsts, un ka savu darbu es esmu darījusi tik ļoti, cik spēju. Emocijas plūda pāri malām, un mani pat pārsteidza, cik liels ir gandarījums saņemt šo apbalvojumu.

Darbojaties arī dažādās nevalstiskās organizācijās – kāpēc jums tas ir svarīgi?

Katram cilvēkam ir savi veidi, kā uzturēt sevi emocionāli un profesionāli formā. Mani ir bagātinājušas nevalstiskās organizācijas, kurās esmu iesaistījusies, tāpēc, ka tās ir bijušas tuvas maniem dzīves uzskatiem un darbības virzieniem. Pasaules latviešu 3x3 sietu kustība man ir palīdzējusi izprast gan globālo latvietību, gan piedāvājusi

ATZINĪBAS KRUSTA pasniegšanas ceremonijā Rīgas pilī. Foto: Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja

ROKPELŅU ĢIMENE kopīgā fotomirklī svētkos. Foto no personiņā arhīva

iespēju ģimenes kopā būšanai. Esmu bijusi arī viena no Valmieras novada fonda dibinātājām un pirmos desmit gadus ļoti aktīvi darbojos. Tajā laikā filantropija Valmierā bija kas jauns. No novada fonda vēlāk izauga pilsoniskās sabiedrības un demokrātiskās virziena, fonds atvērtai sabiedrībai «Dots». Kurā valdē darbojos jau vairākus gadus.

Valmieras Zonta klubu izveidojām 2002. gadā, un darbošanās tajā man devusi plašāku izpratni par sieviešu dzīves kvalitāti pasaulē. Man bijusi iespēja satikt sievietes no dažādām valstīm, runāt un domāt par sieviešu tiesību jautājumiem. Tajos brīžos īpaši apzinos, cik ļoti mēs dzīvojam ar tik daudz tiesību un iespēju sievietēm Eiropā. Tajā pašā laikā redzu arī to, ka daudz vēl būtu jādarā. Visām šīm organizācijām ir bijusi starptautiska dimensija, kas dod daudzveidīgāku ieskatu un nozīmīgi paplašina izpratni. Tas palīdz nepazust sīkumus, jo pasaulē to netrūkst, bet ieraudzīt lielo pasauli ar visu un kopsakarības.

Daļība dažādās organizācijās man ir palīdzējusi stiprināt arī veselīgu pašapziņu, nepārspīlēt savu nozīmīgumu, bet arī nenovērtēt par zemu. Normāls pašvērtējums ir ļoti svarīga lieta, un pie tā attīstības jāstrādā visu mūžu.

Kādi cilvēki vai notikumi jūs ir veidojuši kā personību?

Domāju, ļoti svarīgi bijis tas, ka manā ģimenē tika mācīta cieņa pret skolotājiem un zināšanām. Izglītību cilvēks ir liela vērtība, un tas devis pamatu visai manai dzīvei.

Es ļoti augstu vērtēju bibliotekāru profesionālo kopieni kā cilvēkus un profesionāļus. Pa šiem gadiem gan Valmieras bibliotēkā, gan novadā, gan visā Latvijā un arī pasaulē esmu iepazīnusi bibliotekāru kopieni, un varu teikt, ka tie ir cilvēki ar misijas izjūtu, degsmi un dzīvesprieku. Tie ir intelektuāli spēcīgi cilvēki, un man vienmēr patīcis būt starp cilvēkiem, no kuriem varu gūt jaunas idejas un zināšanas. Tās ir sarunas par idejām un vērtībām, par ko ikdienā nemaz tik bieži nerunā.

Līdzīgi ir arī ar nevalstiskā sektora cilvēkiem, kuri savā darbā iesaistās no sirds. Piemēram, Ansis Bērziņš, kādreizējais Valmieras novada fonda vadītājs, man dzīvē ir daudz ko iemācījis un bijis ļoti vērtīgs līdzcīvēks.

Pie cilvēkiem, kas mani ir veidojuši, es noteikti minētu savus trīs bērnus, tagad jau pieaugušus cilvēkus, un viņu dzīvesveidus. Šīs attiecības man sniedz daudz pārsteidzošu un uzundrinošu pieredzi un neļauj atslābt jaunu prasmi apgušanā.

Kas ir Daiga, kad viņa nav Valmieras bibliotēkas direktore?

Esmu vienpate. Man patīk vienai dzīvoties pa saviem laukiem, un es to ļoti izbaudu. Man patīk būt cilvēks, bet

tīpat ļoti nepieciešama arī vienatne. Vasarā man patīk peldēt, un to daru pēc iespējas bieži. Mums ir neliels namiņš pie Kreņa ezera, kur peldu, braucu ar laivu un supuju. ūdens ir mana stihija, tad jūtos kā nāra. Man patīk arī darboties dzārgā, audzēt dārzeņus un puķes. Patīk ravēt. Esmu no tiem cilvēkiem, kam nepatīk gatavot ēst, toties mans vīrs Kārlis un visi bērni gatavo brīnišķīgi, bet man ļoti patīk mazgāt traukus.

Esmu ģimenes cilvēks. Man ir ne tikai trīs bērni, bet arī seši mazbērni. Mazmeitas ir dzīvojušas dažādās valstīs, pašlaik Slovēnijā. Kopā ar vīru nopietni ieguldāmies mazmeitu latviskās identitātes veidošanā, un rezultāti ir ļoti labi. Viņām ir laba latviešu valoda un Latvija ir nozīmīga dzīves daļa. Ģimene mums ir liela, un vislielākais prieks ir kopā ceļot vai visiem kopā piedalīties pasaulē latviešu 3x3 sietos. Arī privātajā dzīvē jāspēj saprast laika garu. Lai ar starptautisku ģimeni, kur bērni un mazbērni dzīvo dažādās valstīs, būtu cieši kopā, savā zinā jāspēj būt laimīgiem. Vai bērni un mazbērni ar tevi grib komunicēt un būt kopā, lielā mērā ir paša atbildība. Starptautiskā darba vide man devusi iespēju sarunāties ar dažādu kultūru un paaudžu cilvēkiem, un tas ir bijis labs pamats, lai izprastu bērnu izvēles un veidotu patīkamas attiecības starptautiskā ģimenē.

Šogad aprit 30 gadi, kopš jūs vadāt Valmieras bibliotēku. Kādi šie gadi ir bijuši?

Es vienmēr saku, ka ļoti bibliotēkai nepieciešamas trīs svarīgas komponentes – profesionāli bibliotekāri, politiķi, kas saprot un nodrošina atbalstu un finansējumu, kā arī lasītāji un bibliotēkas apmeklētāji, kam vajag labu bibliotēku un kas piedalās bibliotēku pakalpojumu veidošanā. Laiki ir bijuši dažādi – ir bijuši finansiāli brīvēki un arī pieticīgāki periodi. Taču neatkarīgi no tā esmu sapratusi, ka bibliotēku nozārei ir nākotne. Cilvēkiem vienmēr būs vajadzīgas zināšanas, informācija un arī vieta, kur satikties. Šobrīd arvien vairāk runā par kopienām, sabiedrības noturību un savstarpēju atbalstu, un tas lielā mērā saistīts arī ar bibliotēkām.

Skatoties uz gadiem, kas šajā nozarē nostrādāti, nākotnē raugos mierīgi, jo esmu pārliecināta, ka sabiedrība vienmēr atrad veidus, kā strādāt ar zināšanām, kopienām un citām svarīgām lietām. Protams, katram laikam ir savi risinājumi, un jaunie kolēģi atradīs savai paaudzei piemērotāko veidu, kā attīstīt bibliotēkas.

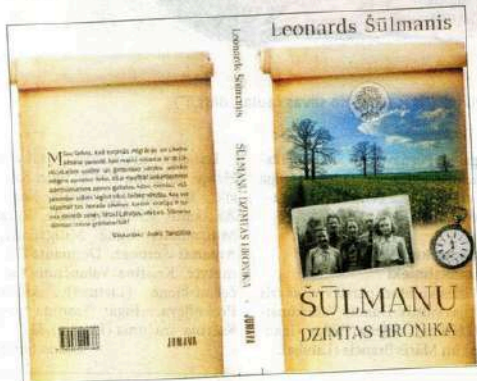
Mans piesardzīgais optimisms balstās arī starptautiskajā pieredzē, es redzu, ka arī citās valstīs joprojām svarīgi ir nodrošināt bibliotēkas kā bezmaksas vietu zināšanu pieejamībai. Mums visiem mierīgi, bet panikas ir jāstrādā, lai tā būtu.

ELVA JĒKABSONE

Avots: Liesma
Datums: 27.05.2026

ŪZIŅU BIBLIOTĒKĀ laikā, kad to vadīja Gunitas mamma Ligita Strazdiņa (labajā pusē).

AR ŪZIŅIEM SAISTĪTAS LATVIJAS PERSONĪBAS

Rakstnieki Edvards Vulfs un Pāvils Rozītis
Tulkotāja Elija Kliene
Tēlniece, prozaikne Vija Gune
Mikāne (aktiera Jura Hirša mamma)

“SŪLMANU DZINTAS HRONIKA” ir Gunitas Kulmanes lolots darbs.

“ŪZIŅOS” pēta visu par visiem. Būtu priecīga, ja, izlasot šo rakstu, atsauktu pētniecības krājumu ar informāciju vai fotogrāfiju skeniem no Ūzinpuses, ja vēsturi kopā.

Ir brīži, kad vēsture kļūst

“Pateicoties novadpētniecībai, esmu sastapusi daudzus fantastiskus cilvēkus,” atzīst Jelgavas novada Zālenieku pagasta Ūziņu bibliotēkas vadītāja un savas dzimtas vietas vēstures pētniece Gunita Kulmane. Sarunā ar “Zemgales Ziņām” viņa uzsver, ka ļoti strādā pie tā, lai ūziņniekos veicinātu lokālpatriotismu: “Stāstu, cik unikāla vieta ir Ūziņi, jo vēlos, lai cilvēki, kuri šeit dzīvo, ar to lepotos.”

- Jūs pārņēmtu Ūziņu bibliotēkas vadības grožus no savas mammas Ligitas Strazdiņas, kura bija tās vadītāja tieši 40 gadu.

Jā, taisnība. Mana mamma bibliotēkā strādāja no 1969. gada 1. oktobra līdz 2009. gada 1. oktobrim. Kad mamma vadīja bibliotēku, nevarēju pat iedomāties, ka arī es šeit reiz varētu strādāt. Taču liktenim labpatīkās, ka kopš 2009. gada 1. oktobra esmu Ūziņu bibliotēkas vadītāja – es pārņēmu savas mammas darbu. Šogad rudenī būs jau septiņpadsmit gadu. Pati brīnos, kā tas iespējams, taču, tā kā

bibliotēka lasītājiem ir atvērta nepilnu darba nedēļu, pirmos gadus uz darbu braucu no Rīgas, bet nu jau kādus deviņus gadus vai pat vairāk dzīvoju Ūziņos. No Rīgas pārceļos atpakaļ, tuvāk saknēm.

- Ko mūsdienu cilvēkam var piedāvāt Ūziņu bibliotēka? Kādas ir vajadzības, ar kurām pie jums ierodas ļaudis?

Pamatvajadzība ir vēlme lasīt. Uzskatu, ka mūsu bibliotēka spēj piedāvāt labu literatūru, jo grāmatu krājums ir kvalitatīvs, ar vispusīgiem daiļliteratūras, bērnu un nozaru literatūras izdevumiem. Ir daudz dāvinājumu, un gandrīz visi privātpersonu grāmatu dāvinājumi saņemti no novadpētniecības joma iepazītiem cilvēkiem. Arī periodisko izdevumu krājums ir gana plašs, lai apmierinātu dažādu lasītāju vēlnes. Taču, ja cilvēks vajadzīgo lasāmvielu uz vietas bibliotēkas plauktā neatrod, grāmatas, izmantojot starpbibliotēku abonementu, pasūtām no citas bibliotēkas. Man svarīgi, lai cilvēks aiziet apmierināts, lai saņem to, kas viņam svarīgs.

Uz bibliotēku var atnākt arī, lai strādātu ar datoru, taču tas vairs nav tik aktuāli, jo nu jau katram ir telefons un līdz ar to visas nepieciešamās funkcijas. Ja nu vienīgi, lai izmantotu bibliotēkā pieejamas datubāzes.

Domas mainījās, tiklīdz sāku strādāt bibliotēkā. Vispirms “novadpētniecības velns” paņēma manu mazo pirkstiņu, bet nu jau kādus gadus piecpadsmit novadpētniecībā esmu iekšā vairāk nekā dziļi

Nelielu telpu dēļ bibliotēka pārsvārā organizē ārtelpu pasākumus, piemēram, Lielo talku. Ūziņos tā šogad notika deviņpadsmito gadu, lepojos, ka esam piedalījies jau no pirmās reizes. Talkojuši vienmēr esam arī agrāk, tās gan bija

talkas bez nosaukuma. Nesen Ūziņu parkā nosvinējām 4. maija svētkus, kurus organizēju jau deviņus gadus. Tā ir lieliska iespēja kopā sanākt un iepazīties “vecajiem” ūziņniekiem un tiem, kuri par ūziņniekiem kļuvuši pēdējos gados.

Pirms aptuveni nedēļas Miezīšu plavā notika folkfestiāls. Artūrs Jankovskis ar dzīvesbiedri Santu bija noorganizējuši brīnišķīgu pasākumu. No visas sirds varu teikt, ka Ūziņos dzīvo lieliski un atsaucīgi cilvēki. Es visus pazīstu, un, jā, visi kaut kā saplūst pie manis. Esmu laimīga, ka varu dzīvot šai skaistajā un mierīgajā vietā. Jāstrādā ir ļoti daudz, bet es tiešām priecājos, ka dzīvoju Ūziņos.

- Šķiet, cilvēki jūs pat vairāk nekā bibliotēkas vadītāju zina kā aizrautīgu novadpētnieci.

Iespējams. Arī ar novadpētniecību vispirms nodarbojās mana mamma. Es tolaik gan nodomāju – fūi, kam tas vajadzīgs? Kāpēc vajag cīlāt tik vecas lietas, kuru tas vispār interesē? Kāpēc tam tērēt savu brīvo

laiku, ko varētu izmantot daudzkārt lietderīgāk? Taču domas mainījās, tiklīdz sāku strādāt bibliotēkā. Vispirms “novadpētniecības velns” paņēma manu mazo pirkstiņu, bet nu jau kādus gadus piecpadsmit novadpētniecībā esmu iekšā vairāk nekā dziļi. Savukārt pēdējos desmit gadus man nepaiet ne diena bez novadpētniecības. Par šo tēmu varētu stāstīt ļoti daudz, taču vēlos īsi pateikt par pagājušās nakts notikumu. Vakar vakarā, gulēt ejot, telefonā pamanīju, ka vietnē “Facebook” iegavnieki Andris Tomafūns un Sandra Blūmane, kura arī ir aizrautīga pētniece, ir sarakstījušies saistībā ar Siļi dzimtu. Viņus abus ļoti pazīstot, iesaistījos sarunā, vaicājot, kas tie par Lietuvas latviešiem Siļiem, jo Ūziņos arī ir dzīvojuši Siļi. Piemēram, Vilis Silis, Mārtiņa dēls, dzimis 1887. gadā. Viņš bija Lietuvas latvietis, šeit ieprecējies. Paict nakts, un ko es redzu? Nakts vidū notikusi aktīva sarakste. Sandra Blūmane ir ļoti laimīga, jo man zināmais Vilis Silis izrādījās viņas vecvecveta brālis, par kuru pilnīgi nekas nebija zināms kopš iesvētību

Avots: Zemgales Ziņas
Datums: 04.06.2026

...kāds, kurš varētu papildināt novadauz Gunita Kulmane, aicinot veidot

dzīva

brīža. Nu ja, kā ieprecējās Ūziņos, tā pazuda. Tagad es varu pievienot radu radus, līdz ar to aina kļūst skaidrā. Šai dzimtai piederēja ir sociāldemokrāte Klāra Kalniņa, arī slavenais skolotājs no Vilces Roberts Gods. Sodien (kad notika mūsu saruna – red.) es intensīvi strādāju, meklējot papildu materiālus. Jā, tas man pagaidām ir pats pēdējais – pagājušās nakts – notikums. Bet tādu ir bezgala daudz. Informāciju esmu sūtījis simtiem cilvēku.

– Šādi un līdzīgi notikumi mums liek domāt, ka vēsture nav nekas pagājis un sastindzis, tā ir dzīva un klatesoša.

Precīzi! Kad zini dažādus faktus, vēsture kļūst dzīva un ļoti interesanta. Ari apkārtnes vēsture. Es ļoti strādāju pie tā, lai ūziņniekos veicinātu lokālpatriotismu. Stāstu, cik unikāla vieta ir Ūziņi, jo vēlos, lai cilvēki, kuri šeit dzīvo, ar to lepotos.

Baģatīgais novadpētniecības materiālu krājums un plašās zināšanas par apkārtnes vēsturi izraisa interesi, tādēļ bibliotēka ir iecienīts vēstures interesantu un dzimtu

VIZĪTKARTE

Gunita Kulmane

- Dzimis Ūziņos un tur arī nodzīvojis savas dzīves pirmos 23 gadus.
- Nākamos 23 gadus dzīvojis Rīgā, bet pirms aptuveni deviņiem gadiem atgriezies dzimtajā vietā uz palikšanu.
- Absolūti pārliecināta, ka tad, kad zini dažādus faktus, vēsture kļūst interesanta un dzīva.
- Grāmatas "Sūlmaņu dzimtas hronika" sastādītāja; var lepoties, ka ar materiāliem palīdzējusi vismaz 20 autoriem viņu grāmatu tapšanā.
- Pēdējā gada laikā izdotas četras grāmatas, kuru autoriem palīdzējusi, meklējot, apkopojot un sūtot ziņas.
- Novadpētniecības jomā šobrīd strādā pie jaunas emuāra ziņas izveides bibliotēkas blogā par Ūziņu kapiem.

pētnieku apmeklējumu mērķis. Ierodas gan cilvēku grupas, gan atsevišķas personas. Pavisam nesen bibliotēku apmeklēja ekskursanti no "Remiro Travel" tūrisma aģentūras ar gidī Signi Lūsiņu, un pēc dažām dienām ieradīsies grupa, kuras brauciena organizators ir Aspazijas māja Dubultos.

– Pētniekiem darba procesā nereti rodas kādas pārsteigumam. Atklājumam, kas izbrīnā liek ieplest acis. Vai jums tā ir gadījies?

Atmūnā nevaru pateikt, jo ar novadpētniecību darbojos katru dienu, līdz ar to kaut ko jaunu arī uzzinu katru dienu. Taču – jā, šo gadu laikā notikumu bijis ļoti daudz. Vairāk par pārsteidzošiem atklājumiem mani izbrīnī tas, cik ļoti ātri viss zūd no jauzu atmiņas. Piemēram, Ūziņos divas reizes ir ciemojis Kārlis Ulmanis. Pirmā reize bija 1921. gada rudenī, tātad neilgi pēc Pirmā pasaules kara. Trūka zirgu, taču sāka attīstīties lauksaimniecības tehnika, un propagandas nolūkos Lauksaimniecības departaments uz Ūziņu muižu bija atveidis traktoros. 1921. gada 2. oktobrī šeit notika vērsu un traktoru sacīkstes, ko apmeklēja ap divi tūkstoši skatītāju. Un agronoms Kārlis Ulmanis, kas bija ieradies ar četrdesmit pieciem lauksaimniecības studentiem, te uzstājās ar divas stundas garu runu! Grūti iedomāties, kurš tik garu runu klausījās. (Pasmējas.) Jā, un kādi pieci seši traktori toreiz sacentās ar vērsiem.

Otra Ulmaņa vizīte Ūziņos notika pēc diviem gadiem. Lidzās bibliotēkai, dažu metru attālumā, ir Ūziņu biedrību nams, kur 1923. gadā viņš uzstājās ar runu.

Tie ir nozīmīgi notikumi, taču neviens man nebija minējis, ka Ūziņos ir viesojies Kārlis Ulmanis. Man gan šķiet, ka viņš šeit ieradās saistībā ar Aspazijas brālēnu, jo Ūziņi ir Aspazijas mātes zeme. Dzejniece ir dzimusi Zālenieku Daukšās, taču viņas māte Margrieta Freimane dzi-

KULMANU ĢIMENE. No kreisās – dēls Jānis, dzīvesbiedrs Artis, Gunita, dēls Kārlis.

musi Ūziņu Būdniekos. Grietas tēvs un attiecīgi Aspazijas vectēvs Dāvids Freimanis bija ļoti izglītoti un ietekmīgi vīrs – gan Ūziņu pagasta vecākais un pagasta tiesnesis, gan Zaļās draudzes pērminderis. Ari viņa dēls Zāmuels bija pagasta vecākais. Savukārt mazdēls, Aspazijas brālēns, arī Dāvids Freimanis, bija labos draugos ar Kārļa Ulmaņa brāli Indriķi Ulmani, kurš bija Līvberzes pagasta vecākais. Abi audzēja zirgus un lacināt ķēves veda pat uz Maskavu. Tāpēc šķiet, ka, patetcoties Ulmaņa un Freimaņa draudzībai, viņš apmeklēja Ūziņus.

– Ar Ūziņiem bijuši saistīti daudz ļoti ievērojami Latvijas cilvēki.

Tadu mums netrūkst. Nacionālais partizāns Harijs Ginters, kurš 28 gadu vecumā par Ūziņiem atdeva savu dzīvību, tika nežēlīgi nospiždināts. Viņš bija rakstvedis Jēkabniekos. Zāleniekos, vadīja aizsargu sporta pulciņu, spēlēja teātri, dziedāja kori. Brīnišķīgs puisis. Tikai mēnesi pirms savas nāves bija paguvis apprecēties. Tad, piemēram, farmācijas zinātnieku doktors Eduards Svirlovskis no Lieldzimzēniem, kurš savu mūžu ziedojis zinātnēi, sarakstījis ap sešdesmit zinātnisku rakstu, arī vairākas mācību grāmatas. Šādu dzimtu Ūziņos bijis daudz.

– Ja pareizi saprotu, jūs rūpējaties arī par šo personību kapavieta uzturēšanu.

Vienmēr smejos, ka zināšana uzliek atbildību. Ja zinu, kas šie cilvēki ir bijuši, ko mūžā sasnieguši un darījuši apkārtnes labā, tad – jā, kamēr varu, tikmēr es to daru.

Ir vēl viens ceļš. Ja atrodu, ka jums Ūziņos dzīvojuši radi vai ka viņi apbedīti Ūziņu kapos, turklāt es par šiem radiem kaus ko zinu, kā arī to, ka esat viņu pēctece, man jau rodas cerības, ka jums varbūt varētu būt kādi fotoattēli, kas saistīti ar Ūziņiem. No savas puses cenšos sameklēt, ko es par tiem jūsu ra-

dziem zinu, tad to aizsūtu jums, uzreiz arī jautājot, vai nav kāda papildinoša informācija no laika, kad jūs senči bija saistīti ar Ūziņiem, taču neko nesakot par nekoaptajiem kapiem. (Pasmējas.) Tā nav mana darīšana. Ja cilvēki ir redzējuši, kā esmu strādājusi un meklējusi informāciju, visi vienmēr bijuši ļoti atsaucīgi. Ja vien viņiem ir kāds foto vai kāda informācijas druska, noteikti dalās. Parasti arī atbrauc pie manis uz Ūziņiem, vēlas uzzināt kaut ko vairāk, un tas beidzas ar to, ka viņi ierosina: "Aizejam līdz kapiem!" Redzot, kādas kapavietas izskatās, cilvēkiem rodas vēlme tās sakopt. Šķiet, ka šādā veidā vismaz četrdesmit kapu kopīgas Ūziņu kapsētā ir atsuktas kopt! Es pati vietējos kapos kopju vismaz astoņu deviņu dzimtu kapavietas. Tie bijuši ļaudis, kas starpkaru posmā Ūziņiem ir daudz un nesavīgi devuši, taču viņu kapavietām nav neviena kopēja. Karš, deportācija, emigrācija. Vēlreiz saku – zināšana uzliek atbildību. (Pasmaida.)

– Atgriezīsimies pie cilvēkiem, kurus jūs atrodāt un uzrunājat. Vai var teikt, ka ar jūsu palīdzību šie cilvēki piedzīvo, ka vēsture, kaut vai viņu dzimtas stāsts, atdzīvojas?

Tā var teikt. Šādos brīžos vēsture kļūst dzīva. Tu esi laimīgs, jo ir izdevies kaut ko uzzināt par savu, piemēram, vecvecmāti. Ja nu vienīgi albumā ir viņas fotogrāfija. Taču interese rodas vēl lielāka, kad sāc kaut ko uzzināt par viņas dzīvi, nodarbošanos. Rodas emocionāla piesaiste.

– Sarunas noslēgumā vēlos jautāt par jūsu dārzu. Ja cilvēkam pieder tik skaists dārzs, tai ir jābūt viņa sirdslietai.

Dārzs pirmkārt ir mammas sirdslieta, viņa joprojām ir mūsu dārza karaliene, taču skaidrs, ka mīlestību uz puķēm un grāmatām esmu pārņēmusi no viņas. Lai cik ļoti mamma ir bijusi noslogota,

ŪZIŅU KAPSĒTĀ, mazgājot farmācijas zinātnieku doktora Eduarda Svirlovskas kapu piemiņekli.

NOVADPĒTNIECĪBA aizņem ļoti lielu daļu Gunitas Kulmanes laika. "Ir bezgala aizraujoši, bet vienlaikus grūti, jo emocionāla iesaiste ir ļoti liela, grūti pētiņ, jo tie smagie cilvēku likteņi ļoti sāp," viņa atzīst.

dārzam laiks vienmēr tika atrasts. Es esmu tikai palīgs, kurš vajadzīgajā brīdī pieslēdzas rāvēšanas darbiem. Mana sirdslieta ir novadpētniecība un bibliotēka, tās ir mans lauciņš, kur izvērties. Ari šeit ir ļoti daudz puķu gan iekšējās, gan ārā. Skaidrs, ka tas viss ir pārņemts no mammas. ▣

— Lāsma Gaitriec

MAF

Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Projekts "Novadu aktualitātes 2026". Par saturu atbild "Zemgales Ziņas".

“Asumiņu jau bišķi vajag”

Kalvenes pagasta “Zaķišu” lauku sēta ir atvērta visiem ciemiņiem. Tur viņus sagaida Marika Ruzaiķe, kas ir sirsnīga mājasmāte un arī gādīga ģimenes pavarda sargātāja. Mājas siltums radīts, vienā saimē augot viņas bērnam, diviem vīra Normunda bērniem un vēlāk pievienojoties arī abu kopīgajai atvasei.

– Kas īsti ir “Zaķiši”?

– Nopirkām šo vietu 2011. gadā un 15 gadus te dzīvojamies vasarās, bet pārējā laikā – centra dzīvoklī. Līdz dzīvojamajai mājai gan vēl neesam tikuši. Vīrs dziļurbuma uztaisījām mazu mājiņu, ko nosaucām par ūdenstorni, tur ir istaba, kurā varam arī palikt pa nakti.

– Te bija pussabrukusi māja, ko diemžēl nevarējām atjaunot, un labi vien, ka tā, jo tai cauri gāja īpašuma robeža; tā bija uzzīmēts kartē.

– Kas tie par seniem agregātiem birzītē?

– Pat nezinu, kur vīrs tos atradis. Ar veco plauļmašīnu esam plāvuši sienu. Ak, Dieš, kā ir gājis, esmu arī dabūjusī pa mizu – par to, ka izkapti nepacēlu un lebraucu kurmja rakumos.

– Jums ir piemājas saimniecība?

– Jā, zeme, lopi, siltumnīcas. Divas pilnas ar pukēm, trešo būvē tomātiem, mums tos vajag daudz, esam lieli tomātu ēdēji. Ir izperēti zoslēni, kas ganās ar mammu un tēvu, arī vistas. Tagad to vairs nav daudz, bet agrāk bija liela saime un tirgojām olas. Diemžēl cilvēkiem maza pirkstspēja, un tad sanāk tā, ka es nevaru nopelnīt neko, tāpēc vistas turam tikai savām vajadzībām – ēst olas un izcept kūkas.

– Cilvēki brauc pirkt puķu stādus uz vietas, arī vadam uz tirdziņiem, katru sestdienu – uz Alzputi. Darbāšanās netieku, man jāpelna darba stāžs – jāstrādā pagastā. Es jau esmu maza audzētāja, tāda hobbijniece, tāpēc ar brāļa sievu Aivu Kasperoviču taisām koppasūtījumus, jo nevaram jaunstādus paņemt lielos apjomos un pēc tam realizēt puķes.

– Siltumnīcās strādā katrs, kurš var, reizēm uzprasās mana mamma ar tanti – vai nevajagot papildzēt? Es saku: “Brauciet tik šurp, vienmēr jau ir, ko darīt.” Mazbērniem arī te patīk. Manai meitai Martai ir divi bērni – mazmeita pabeidza pirmo klasi, mazdēliņam vasarā būs četri gadi. Kad viņi atbrauc, tad mājās vairs neqrib. Mamma zvana, bet mazdēliņš saka: “Es tagad dzīvoju pie Āmiša, man nav laika.”

– Mana mamma kādreiz nodarbojās ar pukēm, gurķiem, tomātiem, un arī man patīk. Darbs siltumnīcās ir kā meditācija, es atslēdzos no visa pārējā. Vakarā atbraucu un, kad sākas piķēšanas sezona, brīžiem mājās braucu tikai pusnakti, bet šogad jau quļēju tepat.

→ 2.lpp.

EMMA BERĪŠOVA FOTO

Avots: Kurzemes Vārds

Datums: 05.06.2026

→ 1.lpp.

– Kopjat arī govīs?

– Jā, bet piena lopkopību pagājušogad beidzām un visas slaucamās govīs pārvērtām par zidītājgovīm. Man sastreikoja veselība, un vairs nevaru darīt smagus fiziskus darbus, bet Normundam vienam slaukt govīs bija par grūtu. Tagad ir apvienotais ganāmpulks – mums ar vīru un dēlam Martinam, kas ir jaunais lauksaimnieks, jau ir savs, kopā pāri par 30 galvām.

– Kur ir Jūsu dzimtā puse?

– Esmu no Aizputes pagasta, mamma ar tēti tur dzīvo Joprojām. Brālis aizpceļās uz Rāvu, bet māsa dzīvo Vācijā, abiem bērni izauguši.

Uz Kalveni atnācu, kad pirms 23 gadiem te pļedāvāja darbu, un tā paliku. Sāku strādāt "Kurzemes pērlē", kad tur tikai sāka veidot viesu māju un vēl nevarēja pat ar traktoru iebraukt. Darīju visu ko – grābu, ūrīju, vēlāk manā pārziņā bija ābeļdārzs.

Tad kādus desmit gadus nostrādāju Kalvenes kafējnīcā par pavāri, esmu bijusi arī pagastā kurinātāja. Nekad neesmu no darba baidījies.

– Ko esat izmācījusies?

– Pēc profesijas esmu agronome, beigusi Kazdangas tehnikumu. Liepājā augstskolā izstudēju grāmatvedību, un tad liktenis kaut kā pagriezās uz bibliotēku. Iepriekšējā bibliotekāre gāja pensijā un teica man: "Vai tu negribi nākt?" Nu rudenī būs jau astoņi gadi, kopš strādāju bibliotēkā. Nācās braukt uz Latvijas Nacionālo bibliotēku mācīties bibliotekārās zinības, pēc tam kārtāju kvalifikācijas eksāmenu, tā ka man ir *cietais papīrs* arī šajā jomā.

Es jau smejos, ka esmu Kalvenē kā Bermudu trīsistūrī, – ienācu un ārā vairs netiku.

– Kur satikāties ar Normundu?

– Sepenē, "Kurzemes pērlē". Es jau tur strādāju, kad priekšnieks atveda gaidnieku, lai viņš taisa un būvē, tas bija Normunds. Tolāk man bija cits dzīves partneris. Tā mēs tur kopā strādājām, līdz vienā brīdī Normunds sāka tā ciešāk uz mani skatīties. Es jau turējos pretim, bet viņš bija neatlaidīgs, un vēlāk mēs sagājām kopā.

– Jums bija meita, Normundam – dēls un meita. Kas bija visgrūtākais, pieņemot viņa bērnus par savējiem?

– Pacietība, pacietība un tikai tā, līdz bērni pieņēma mani, nevis es viņus, jo es jau ienācu viņu dzīvē. Tikko mēs sākām dzīvot kopā, tas bija ļoti grūti. Normunda bērni mazi – Martinam tikai divi gadiņi, Sindijai pieci, abi tā kā eziši, es pat nedrīkstēju paskatīties uz viņiem. Vienkārši pacietīgi biju blakus un gaidīju,

"Asumiņu jau bišķi vajag"

VIZĪTKARTE

Marika Ruzaiķe

- Kalvenes pagasta pārvaldes galvenā bibliotekāre un klientu apkalpošanas speciāliste.
- Voldemāra Čaunes balvas "Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem" ieguvēja.
- Lauku sētas "Zaķīši" saimniece. 51 gads.
- Precējusies ar Normundu Ruzaiķi, ģimenē četri bērni, divi mazbērni, kas viņu sauc par Āmi, bet otri – par Pāpi.
- Kalvenes amatteātra aktrise, vokālā ansambļa dalībniece.
- Darbojas pagasta iedzīvotāju padomē.
- Kalvenes pagasta svētkos uz ugunskura vāra zupu.
- Pārgērbusies par raganu, ir jautra viešņa dažādās svinībās un gadskārtu pasākumos.

līdz vienbrīd – ierāpjas klēpī. Un es saprotu, ka viss ir kārtībā, tas ceļš, ko izvēlējos, ir pareizs.

Nekad neesmu Normunda bērniem vēlējusī sliktu un domāju, ka tāpēc ir mani pieņēmuši. Uzskatu, ka man ir ļoti labas attiecības ar audzētājiem un arī ar viņu mammu. Sākumā viņai noteikti bija visgrūtāk, un es arī to saprotu, bet nu jau tik daudz gadu pagājuši, ka mierīgi varam sēdēt pie viena galda, tērēt un dzert kafiju.

– Esat apprecējušies?

– Jā, bet man bija 16 gadi jāgaida, kamēr Normunds saņēms dūša un bildināja. Un kā tas viss notika! Alzsaule aizgāja kaimiņiene, kas bija dzīvojuši ar vīrieti neaprecēti. Kad mamma nomira, viņas dēli teica dzīvesbiedram, ka jāiet ārā no mājas, jo pēc dokumentiem viņš nekas nav, kaut arī kopā bija nodzīvojuši kādus 30 gadus. Bijām bērns, kad Normunds man teica: "Pirmdien braucam iesniegt papīrus zagsā." Es jau gan smējos – vai tad nevarēja bildināt romantiskāk?...

– Pēc laulībām Jūsu izjūtas mainījās?

– Jā, es tagad vairs neesmu ne dzīves ceļa blakus gājēja, ne dzīvesbiedre, ne draudzene. Nu, kāda draudzene es varu būt, ja mums kopīgs bērns – Rūta? Tagad ir konkrētība – es trīs gadus

esu Normunda sieva.

Mūsu kāzas bija augustā. Tur jau arī sataisījām pekstiņus – visus uzaicinājām uz balli "Zaķīšos", bet neteicām, ka precēsīmes. To zināja tikai mans brālis, kas bija liecinieks, viņa sieva, mana mamma un Rūta.

Sarīkojām pasākumu "Atvadas no vasaras". Ielūgumā rakstījām, ka vīriešiem jābūt garajās biksēs, sievietēm – kleitā, līdz jāņem puķes un ziedojums karoga mastam, jāierodas veļas astopos. Manas teātra meitenes jau bija spriedušas, ka kaut kas nav rīktīgi, ko tā Marika *fleitē*. Es stāstīju, ka man tajā nedēļā ir novadpētniecības mācības, lai gan bija iedota brīva nedēļa. Kāzu dienā mūsu fotogrāfe mazliet pasteidzās un ielika *Instagramā* bildi jau kādus pulksten četrus, meita Sindija to ieraudzīja, un – aizgāja *karstais telefons*.

– Jūs pašī sev sagādājat piedzīvojumus.

– Asumiņu jau bišķi vajag! Tā mēs arī pagājušogad pieteicāmies "Mājas kafējnīcu dienām". Pirmajam gadam mums gāja ļoti labi, bet loģistika – pamatīga. Iesaistījās bērni, radi, viss dramatiskais kolektīvs, katrs bija atbildīgs par kaut ko savu. Mēs arī iepazīstinājām ar lauku sētu, Martins atveda savas altas, izvilcām veco veļasmāšīnu "Rīga", tajā varēja *žūrrāt* veļu,

sīku, darbus, kas kādreiz bērniem bija jādara.

Kad es 1990. gadā beidzu pamatskolu, likās pašsaprotami, ka jāiet mācīties pa lauksaimniecības līniju, man jau tā arī patika. Tehnikumā – ko tikai mums nelika mācīties! Sākām ar mājsaimniecību, bet bija arī mehanizācija, un ļaucām traktoros, beigās mums iedeva tādu pašu diplomu kā agronomiem.

– Apņūvāt arī pavārmākslu?

– Mazliet to mācīja, bet es apņūvu lielākoties no mammas un omes, kas bija godu saimniece. Izaugu virtuvē, kur taisīja ēst, bet man pašai nepatīk dienā tā darīt, labāk *uzbāļēt* kādam citam un ietu citos darbos. Taču nav jau izvēles, ģimēni pabarotāju.

Kad manai vecākajai meitai bija kādi trīs gadi, es sāku strādāt Aizputē kafējnīcā par bufetnīci. Pamazām, pamazām, kamēr jau biju pavāre bezmaz pārniece, un tā sākās ēdienu gatavošana. Man patīk tā – es paēdinu daudz cilvēku, bet tad lai uz kādu laiku ir miers. Pavāra darbs ir ļoti smags un nenovērtēts.

– Ģimene taču pasaka plodis?

– Jā, viņi sēž ap galdu un skatās uz mani: "Nu, kas būs vakariņās?" (smejas) Labi, ka bērni nav izlepuši un ēd gandrīz visus *brīnumus*, ko es dodu, sākot jau ar plaušu pankūkām. Vienīgi neēd skābu kāpostu zupu, nevis kokšā arī salātus ar kefiru – zāli viņiem nevaļagot.

Rūta palaikam prasa: "Mamma, kad atkal izvārsi *teļu putru*?" Tā mēs bērniībā to saucām. Zināt, kāda tā ir? Sarīvē zājo kartupeli uz smalkās rīves kā pankūkām, katliņā uzvāra pienu, un, kad tas sāk vārieties, iemaisa kartupeli. Pēc konsistences sanāk tāda kā mannas biežputra.

To vēl peķarsē, lai kartupelis izplok, un tad ēd ar sviestu un sāli – sviests kūst, pārkaisa sāli, un tik garšīgi...

– Vai jums kaut kā pietrūkst?

– To māju vajadzētu līdz pensijai uzbūvēt. Bet nākamgad Rūta pabeigs 9. klasi, aizies uz tehnikumu, un tad bērni visi būs prom. Varbūt mums pietiks ar mazo mājiņu? Martins pabeidza Smiltēnes tehnikumā lopkopības tehnikus, dzīvo savā dzīvoklī, strādā "Lāsēs" un saimniecībā. Sindija beidz studēt Liepājā kultūras darbiniekos, Marta izstudējusi transportu un loģistiku, tajā nozarē arī strādā. Es ar visiem lepojos, viņi izauguši par strādīgiem cilvēkiem. Ipaši jau Martins, kam visu laiku vajag liet un kaut ko darīt – tāpat kā tētīm.

– Vai jums kaut kā pietrūkst?

– To māju vajadzētu līdz pensijai uzbūvēt. Bet nākamgad Rūta pabeigs 9. klasi, aizies uz tehnikumu, un tad bērni visi būs prom. Varbūt mums pietiks ar mazo mājiņu? Martins pabeidza Smiltēnes tehnikumā lopkopības tehnikus, dzīvo savā dzīvoklī, strādā "Lāsēs" un saimniecībā. Sindija beidz studēt Liepājā kultūras darbiniekos, Marta izstudējusi transportu un loģistiku, tajā nozarē arī strādā. Es ar visiem lepojos, viņi izauguši par strādīgiem cilvēkiem. Ipaši jau Martins, kam visu laiku vajag liet un kaut ko darīt – tāpat kā tētīm.

– Vai jums kaut kā pietrūkst?

– To māju vajadzētu līdz pensijai uzbūvēt. Bet nākamgad Rūta pabeigs 9. klasi, aizies uz tehnikumu, un tad bērni visi būs prom. Varbūt mums pietiks ar mazo mājiņu? Martins pabeidza Smiltēnes tehnikumā lopkopības tehnikus, dzīvo savā dzīvoklī, strādā "Lāsēs" un saimniecībā. Sindija beidz studēt Liepājā kultūras darbiniekos, Marta izstudējusi transportu un loģistiku, tajā nozarē arī strādā. Es ar visiem lepojos, viņi izauguši par strādīgiem cilvēkiem. Ipaši jau Martins, kam visu laiku vajag liet un kaut ko darīt – tāpat kā tētīm.

Agrita Maniņa

Avots: Kurzemes Vārds

Datums: 05.06.2026

Novada bibliotēkās veiksmīgi noslēgusies akreditācija

Maija vidū Cēsu novadā noslēdzās vērienīgā publisko bibliotēku akreditācija. Tās laikā eksperti vērtēja Cēsu Centrālo bibliotēku un tās 24 struktūrvienības. Komisija atzinīgi novērtēja bibliotēku darbu un to atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, akreditējot visas 25 novada publiskās bibliotēkas nākamajiem sešiem gadiem.

Akreditācijas komisijas sastāvā darbojās pieredzējuši nozares profesionāļi: Latvijas Republikas Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļas vecākā referente Katrīna Taurēna, Rīgas Centrālās bibliotēkas direktores vietniece Vineta Baško, Bauskas Centrālās bibliotēkas direktore Māra Kuļikauska un Latvijas Nacionālās bibliotēkas Galvenās krātuves centra vadītāja Sanita Dubra.

Komisija divu dienu laikā iepazinās ar bibliotēku darbu, vērtējot grāmatu fondu, krājuma pieejamību un kvalitāti, pakalpojumu klāstu, darbu ar datubāzēm, telpu atbilstību un materiāltehnisko nodrošinājumu, sabiedriskās aktivitātes, kā arī bibliotēku lomu vietējo kopienu dzīvē. Īpaša uzmanība tika pievērsta arī tam, kā bibliotēkas pilda pašvaldības noteiktos uzdevumus un nodrošina iedzīvotājiem aktuālu informāciju. Svarīgi, lai novadā bibliotēku pakalpojumu līmenis būtu vienmērīgi augsts un apmeklētāji varētu pajauties uz kvalitatīvu bibliotekāro apkalpošanu ikvienā bibliotēkā.

Komisijas locekle Māra Kuļikauska uzsvēra: "Mazajām bibliotēkām ir liela nozīme pilnvērtīgā vietējo kopienu dzīvē. Vienmēr priecājos iegriezties pagastu bibliotēkās. Prieks redzēt, ka, pateicoties Cēsu novada pašvaldības rūpēm, novada publiskās bibliotēkas turpina darbu sabiedrības labā. Īpaši jāakcentē, ka tajās strādā lieliski darbinieki, kuriem metodisko atbalstu sniedz Cēsu Centrālā bibliotēka, kas brīnišķīgi darbojas kā reģiona galvenā bibliotēka."

Cēsu Centrālās bibliotēkas direktore Lāsma Vasmane-Mašina pauž gandarījumu par saņemto novērtējumu, īpaši izceļot Drabešu pagasta leriņu bibliotēku, kas komisijai kļuva par patīkamu pārsteigumu kā izcils kopienas centra piemērs. Tāpat tika novērtēta bibliotekāru profesionalitāte, palīdzot iedzīvotājiem orientēties informācijas vidē.

Akreditācija ir ne tikai formāls process, tā ir arī stimuls turpmākajai izaugsmei.

Cēsu Centrālās bibliotēkas metodiskā darba vadītāja Ināra Elbrete norāda, ka gatavošanās process palīdzēja apzināt katras bibliotēkas stiprās puses un jomas, kurās nepieciešama tālāka attīstība.

Komisija atzinīgi novērtēja Cēsu novada pašvaldības sniegto atbalstu bibliotēku pilnveidē.

Noslēgumā eksperti tikās ar pašvaldības vadību, lai pārrunātu redzēto un izteiktu ierosinājumus.

Kā atzīst nozares speciālisti, Cēsu novada bibliotēkas ir labs piemērs tam, kā, sadarbojoties profesionāliem darbiniekiem un ieinteresētai pašvaldībai, iedzīvotājiem tiek nodrošinātas mūsdienīgas un pieejamas publiskās bibliotēkas. Akreditācijas rezultāts apliecina, ka Cēsu novada bibliotēku tīkls sekmīgi attīstās un turpina nodrošināt iedzīvotājiem kvalitatīvus un daudzveidīgus pakalpojumus.

Avots: Cēsu Novada Vēstis

Datums: 01.06.2026

Ceļā uz gaismu: Limbažu bibliotēkas mājvietu stāsti

Limbažu bibliotēkas stāsts aizsākās 19. gadsimtā. 1884. gadā notika oficiāla Limbažu Saviesīgās biedrības atklāšana. Biedrības vajadzībām tika izīrēts nams Baumaņu Kārļa laukumā 3 (ēkas augšējais stāvs). Jau pirms biedrības atklāšanas tika izveidotas četras komisijas: zinību, dziedātāju, teātra un jautrības komisija. Limbažu saviesīgās biedrības bibliotēka tika nodibināta 1886. gadā. Līdz 1950. gadam Limbažu bibliotēka atradās Saviesīgās biedrības namā Baumaņu Kārļa laukumā 3 (pagājušā gadsimta 50.–60. gados tur darbojās kultūras nams (klubs), 80. gados – Sādžīves pakalpojumu kombināta zāle, kā arī ilgāku laiku – pilsētas bērnu bibliotēka).

1950. gadā bibliotēka pārcēlās uz jaunām telpām Jūras ielā 31 (tolaik – Padomju iela), kas bija Veidemaņu dzimtas māja. Ilgu laiku šajā namā atradās dažādas iestādes – policija (milicija), tiesa, prokuratūra, notariāts, kā arī tas kalpoja kā daudzdzīvokļu māja.

Jau 1958. gada sākumā bibliotēka atkal mainīja atrašanās vietu, pārceloties uz Jūras ielu 15 (Padomju ielu). Tā kā bibliotēka atradās pilsētas centrā, ievērojami pieauga lasītāju skaits, īpaši jauniešu vidū. Iepriekš šeit darbojās banka, vēlāk – policija (milicija).

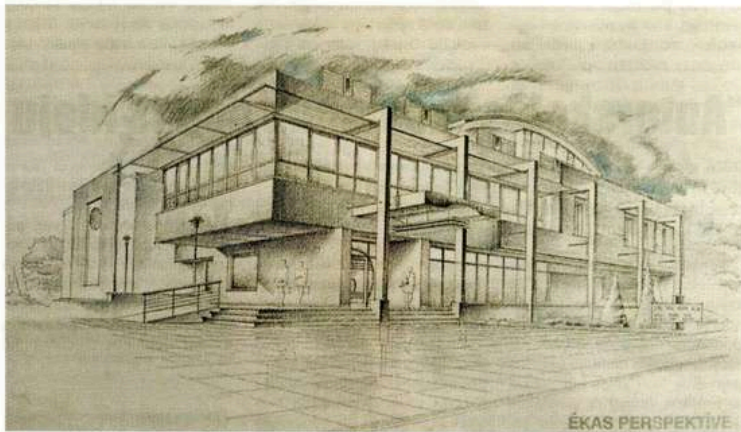
Nozīmīgs pavērsiens bibliotēkas dzīvē notika 1964. gadā, kad tā pārcēlās uz jaunuzcelto kultūras namu Rīgas ielā 9. Tika ieguldīts liels darbs, lai telpas iekārtotu estētiski un funkcionāli, tomēr tās bija ierobežotas – lasītāvā bija vieta tikai 15 lasītājiem, izstādes tika izvietotas šaurā ejā gar aboneamenta fondu, bet dažādi metodiska rakstura semināri tika rīkoti ārpus bibliotēkas telpām.

Pagājušā gadsimta beigās un 21. gadsimta sākumā vairākkārt tika meklētas jaunas bibliotēkas mājvietas. 1999. gadā par iespējamo risinājumu tika izraudzīta 1981. gadā celtā bijusī kinoteātra ēka Parka ielā 18. Speciālisti atzina, ka šī ēka pēc rekonstrukcijas būtu piemērota mūsdienu bibliotēkas izveidei. Ēku nodeva bibliotēkas apsaimniekošanā, tika veikta tās ekspertīze, un sadarbībā ar Rīgas Tehniskās universitātes arhitektūras maģistru Laimoni Šmitu Normunda Zitmaņa diplomdarbā tapa rekonstrukcijas sīkču projekts. Tas bija tik pilnīgs, ka līdz tehniskā projekta stadijai pietrūka pavisam

nedaudz. Limbažos tika organizēts arī starptautisks seminārs bibliotēku speciālistiem “Bibliotēku ēku celtniecība”, kurā piedalījās kolēģi no Latvijas, Beļģijas un Dānijas (avots: “Auseklis”, “Celt bibliotēku nozīmē investēt nākotnē”, 1999. gada 15. jūnijs). Projekts guva atzinīgu novērtējumu, diemžēl netika īstenots – ēku pašvaldība pārdeva.

Ap to pašu laiku tika apsvērti arī iespēja bibliotēku izbūvēt nepabeigtajā jaunceltnē Valmieras ielā 1A, tomēr šī iecere palika tikai sarunu līmenī.

2001. gadā Limbažu domes deputāti lēma par jaunas bibliotēkas celtniecību, un jau 2002. gadā Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā tika prezentēts jaunās Limbažu bibliotēkas projekts (avots: “Neatkarīgā Rita Avīze”, “Bibliotēkas vajag ne tikai Rīgā”, 2002. gada 23. marts). Bija iecerēts izveidot reģionālo sabiedrisko zinību centru, uzceļot jaunu ēku kompleksu pie Limbažu rajona padomes – vietā, kur savulaik atradās pieminētais ar Latvijā lielāko Ļeņina galvu. Projekta mērķis bija kā pilotprojektu Latvijā īstenot mūsdienīgu, Eiropas Savienības standartiem atbilstošu izglītības, informācijas, kultūras un sociālo centru, nodrošinot plašu informācijas pakalpojumu pieejamību un integrāciju globālajās informācijas struktūrās. Centrā bija paredzēts izvietot Limbažu Galveno bibliotēku, Limbažu bērnu bibliotēku, e-pārvaldes sabiedrisko centru, reģiona pašvaldību informācijas centru, uzņēmējdarbības atbalsta centru, tūrisma informācijas centru, Eiropas Savienības informācijas centru, studiju un

pētniecības atbalsta centru, pieaugušo izglītības koordinācijas centru un Ziemeļvidzemes atleto savienību. Diemžēl arī šis projekts netika īstenots.

2010. gadā sabiedrībai tika prezentēta vēl viena iecere par iespējamo pilsētas bibliotēkas ēku Rīgas ielā (avots: “Auseklis”, “Sava gaismas pils Rīgā un Limbažos nav tikai sapnis”, 2010. gada 24. aprīlis). Projektu pēc Limbažu pilsētas domes iniciatīvas izstrādāja SIA “Barbara Bula Arhitekti”, un tas tapa ar Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta atbalstu. Bija plānots īstenot publiskās un privātas partnerības projektu, līdzīgi kā 2000. gadu sākumā, uzceļot jaunu ēku laukumā, kur savulaik atradās milzīgā Ļeņina galva. Projekta autori ticēja, ka arhitektūras būtība ir radīt telpu, kas iekļaujas vidē un aicina uz patiesu cilvēku savstarpējo saikni. Limbažu bibliotēkas projekts nebija tikai dizaina konkurss – tā bija iespēja veidot pilsētvidi, kur dažādu paaudžu iedzīvotāji varētu izglīties un socializēties. Projektā Limbažu tradicionālā arhitektūra tika interpretēta caur mūsdienīgu prizmu, radot vidi, kas bija gan pazīstama, gan jauna. Projekts ieguva 1. vietu tehnisko projektu konkursā (Publiskā arhitektū-

ra: Limbažu pilsētas bibliotēka | Barbara Bula Arhitekti), taču arī šoreiz netika realizēts.

Izšķirošais pavērsiens notika 2013. gada 4. janvārī, kad Limbažu novada dome izsolē iegādājās maksātnespējīgās SIA “Saulis parks” nekustamo īpašumu Parka ielā 23. Ēka bija uzbūvēta 2008. gadā kā biznesa un atpūtas centrs ar birojiem, frizētavu, klubu, viesnīcas numuriem un sporta zāli. Pārbūve bibliotēkas vajadzībām sākās 2014. gada 1. oktobrī un noslēdzās 2015. gada pavasarī. Projekta autore bija arhitekte Sarmīte Pāvilaite (Bumbiere) no SIA “SB projekts”. Arhitekte atklāja, ka sākotnēji tika izvērtēta iespēja ēkā izvietot arī bērnu bibliotēku, taču tas nebija iespējams. Vienlaikus netika izslēgta iespēja nākotnē blakus izbūvēt līdz 300 m² lielu ēku bērnu bibliotēkas vajadzībām.

2015. gada augustā Limbažu Galvenā bibliotēka (tagad Limbažu novada Galvenā bibliotēka) beidzot ieguva savu mūsdienīgo mājvietu Parka ielā 23. Lai gan ēka sākotnēji nebija paredzēta bibliotēkai, tās interjers ir veiksmīgi pielāgots – radīta mājīga, harmoniska vide, kas vienlaikus pauž cieņu pret grāmatām un zināšanām. Limbažu Galvenā

bibliotēka tika atzīta par vienu no 10 Latvijas arhitektoniski izteiksmīgākajām publiskajām bibliotēkām. Jaunā bibliotēkas ēka tika iekļauta ceļojošajā izstādē un katalogā “Gaismas pils un gaismas tīkls – Birkerta projektētā Latvijas Nacionālā bibliotēka un 9 Latvijas arhitektoniski izteiksmīgākās publiskās bibliotēkas” (avots: <https://www.la.lv/gaismas-pilis-ne-tikai-ga>).

Lai Limbažu bibliotēkai beidzot būtu mūsdienu ēka, liela pateicība jāsauc bibliotēkas bijušajai direktorei Dzintrai Dzenei, kas ar savu neatlaidību un neizsīkstošu pārliecību par nepieciešamību pēc mūsdienu gaismas pils Limbažos bijusi klātesoša visos bibliotēkas projektos.

Kas gan mēs būtu bez bibliotēkām? Bez tām zūd saikne ar pagātni un nākotni. Bibliotēkas dod iespēju izglīties, izprast, iedvesmoties un bagātināt savu iekšējo pasauli.

Alberts Einšteins reiz teicis: “Vienīgā lieta, kas tev obligāti ir jāzina, – bibliotēkas atrašanās vieta”, un Limbažos tā ir Parka iela 23.

Uz tikšanos bibliotēkai! **AV**

Vita Miķelsone,

LNGB galvenā bibliotekāre, novadpētniecības speciāliste

Avots: Limbažu Novada Ziņas

Datums: 14.05.2026

"Uz svariem mīlestība un naidis, / vidū dzīvības esības kārts"

"Ir lietas, par kurām nedrīkst klusēt! Un par agresiju klusēt nedrīkst – pat ne ikdienas saskarsmē," teic Tukuma Literātu apvienības vadītāja Guna Roze-Tamule

DAIGA SMITENBERGA

Rudens sākumā, 12. septembrī, Tukums uzņems šī gada Kurzemes Dzejas dienas ar moto "Ligzdo Kurzeme", ar rīkotāji sola skaistus svētkus. Bet līdz tam UNESCO Literatūras pilsēta pārsteigs ar vēl citiem vērtīgiem notikumiem. Par šīs vasaras plānītiem stāsta Tukuma Literātu apvienības vadītāja Guna Roze-Tamule.

Kurzemes Dzejas dienas ir pašpietiekams notikums ar senām tradīcijām, ko vēl pilsēta gatavo?

G. Roze-Tamule: Šī vasara ir radošu projektu piebilstvets laiks, kas aizsākas jau pagājušajā rudenī, kad par dažādām iecerēm prātvētrojam kopā ar Tukuma bibliotēku, muzeju, kultūras namu un domes kultūras nodaļu. Bet Kurzemes Dzejas dienas, kas ik pēc sešiem gadiem atgriežas kādā no Kurzemes pilsētām, šoreiz – Tukumā, bija lieliska motivācija neatlikt sarpņus uz labākiem laikiem, bet īstenot jau šogad.

Tukuma muzeja direktore Agrita Ozola nāca ar savu ideju – Pils torni, kas ir Tukuma galvenais vēstures muzejs, ierīkot izstādi "Tukums literatūrā". Izstādes mugurkaulu veido dažādu laiku Latvijas auto-

ru darbu fragmenti, kur aprakstīts Tukums vai tukumnieki. Tos papildinās unikālas relikvijas – nepublicētas fotogrāfijas, īpaši priekšmeti un pat priekšmeti-prototipi. Ka isti tas izveidosies, nezina, jo tas ir muzeja ziņā. Bet Tukuma Literātu apvienība jau ir deponējusi vairākus priekšmetus, unikālas fotogrāfijas un pat visiem zināma Tukuma dzejnieka dzejas krājumus ar paša autora labojumiem. Iedomājieties, cik augstas prasības pret dzejas kvalitāti bijušas šim dzejniekam, un cik daudz paškritikas, ja pat pēc grāmatas izdošanas nevis tiksmīnās par to, bet joprojām uzlabo savus darbus! Izstādi "Tukums literatūrā" Tukuma Pils tornī atklās 18. jūlijā plkst. 12, un tā būs skatāma līdz 2027. gada jūlijam.

Vai fragmenti, kuros pieminēts Tukums, būs tikai no Tukuma rakstnieku darbiem?

Nē, nē – no ikviena Latvijas autora. Vārbut pat tulkotajā literatūrā ir minēts Tukums, tad jau manīs. Latvijas rakstnieki vai dzejnieki, kuru publicētajos darbos neparrotami ir minēti Tukums, joprojām var droši tos piedāvāt Tukuma muzejam vai mums – Literātu apvienībai. Ļoti, ļoti priecāsimies! Laika vairs nav daudz, bet tieši pēdējā brīža atradumi mēdz izrādīties visvērtīgākie. Pavisam nesen kāds pateica priekšā, ka vienā no Dzintara Tilaka darbiem šādi apraksti ir. Sazinājos ar autoru un fragmentus dabūjām. Bet rekordists laikam

Daļa Tukuma Literātu apvienības dalībnieku 2025. gada Rožu svētkos. No kreisās: Liene Kurka, Irina Pumpure, Lelde Laugale, Maija Laugale (Mayū), Guna Roze, Ilga Bindre.

Ir lietas, par kurām nedrīkst klusēt! Un par agresiju klusēt nedrīkst – pat ne ikdienas saskarsmē.

ir Kārļa Ieviņa romāns "Putras Dauķis" – tajā vārds "Tukums" minēts vismaz simt reizi. Otrajā vietā, visticamāk, izrādītos mūsdienu autora Gunta Talera pagājisgād iznākušais romāns "Tukuma karš". Tā kā izstādi atklās

jau vasaras vidū, tās apmeklējums ir iekļauts arī Kurzemes Dzejas dienu programmā. Labs labu nemitā.

Kas vēl pārsteigs Kurzemes Dzejas dienu viesus?

Paredzēts, ka līdz ar izstādi atklāsim arī ar literatūru saistītu maršrutu pilsētā. Prātvētrojam, kādas vietas tajā noteikti jāiekļauj un bez kā var iztikt, palikām pie astoņpadsmit punktiem, un katram ir sava, ar literatūru saistīta vēsture. Te nu patiešām būs daudz pārsteigumu, jo mēs nestāstām faktus, ko var atrast internetā, enciklopēdijā vai kas būtu zināmi MI. Piemēram, pajautājot MI, kāda saistība ir Tukuma policijas ēkai ar Tukuma literatūru, šis rīks vai nu nezina neko, vai sacerēs mulķības, bet topošā maršruta informācija gan mazliet šokēs, gan uztrauks. Kurzemes Dzejas dienu viesus visā maršrutā neizvadāsīm, bet vismaz vienā no punktiem gan paredzēts piestāt – tur varēs noskaidroties ļoti īpašu dzejas uzvedumu. Tomēr visefektīvākie notikumi būs svētku atklāšana un noslēgums – ar īpašiem viesiem – izcilām

personībām un ar kolosālu noslēguma koncertu, taču, kamēr nav izsludināta Kurzemes Dzejas dienu programma, neesmu pārliecināta, ka drīkstū to atklāt.

Kaut ko taču drīkst? Vismaz to, kāpēc svētku moto ir "Ligzdo Kurzeme"?

Jā, to drīkst. Vispārējā globalizācija ir ne tikai laba, bet arī slikta – latvieši, un ne tikai latvieši, izkļūduši pasaulē un kā dzeguzes dēj savas olas svešās ligzdās. Jo, ja tā nav dzimtene, kur veidojam ģimenes un audzinām savus bērnus, tad tā ir sveša ligzda. Tāpēc moto "Ligzdo Kurzeme" ir kā atgādinājums par lokālpatriotismu. Bet ne tikai tāpēc šis moto. Aprīlī sākām darbu pie ķēdes dzejoļa – poēmas par Ziemeļu gulbi, kurš no siltajām zemēm atlido uz Kurzemi, lai te ligzdotu, un rudeni atkal dosies projām. Ķēdes dzejoļi rada ap trīsdesmit Kurzemes dzejnieku, katrs turpinot iepriekšējā autora uzrakstīto, bet nerodot visu sākumu. Uzdevums nav viegls, jo savā ķēdes posmā jāievij arī kultūrvēsturiski fakti par vietu, ko dzejnieks pārstāv. Šobrīd ir tapuši divpadsmit dzejoļi un poēmā notiek dramatisks paveršiens. Ķēde noslēgsies pie Tukuma draugiem – UNESCO Literatūras pilsēta Melburnā, jo ideja nāk tieši no turienes. Rezultātā taps grāmata "Ligzdo Kurzeme" divās va-

lodās – latviešu un angļu –, tā būs ilustrēta ar brīnišķīgām mākslas fotogrāfijām. Prezentēsim tieši Kurzemes Dzejas dienas. Literārā redaktore ir Liana Langa, atdzejotāja – Kintija Rodžers, bet man ir nepateicīga loma būt starpniekam starp autoriem un redaktori, un pagādam ir tikai viens dzejolis, kuru redaktore vispār nav "aiztikusi". Esmu arī poēmas šizeta jeb dramaturģijas pieskatītāja, lai nav tā, ka vispirms izšķīnās cāļi, pēc tam tiek dētas olas un būvēta ligzda. Šobrīd poēma ir pārēšanas process – gulību pārim ir četras skaistas olas. Gribu pateikt un pat aicināt, ka Kurzemes dzejnieki vēl var iesaistīties šajā kopdarbā, pieļauj, ka ne visi saņēma informāciju, ka kaut kas tāds top. Rakstiet tukuma.literati@inbox.lv. Priecāsimies tāpat kā par tekstu fragmentiem izstādei.

Šai laikrakstā lasāma Tukuma Literātu apvienības dzejas kopa. Kāpēc par karam tēmu?

Cilvēkiem – ne tikai dzejniekiem – sār tas, kas notiek Ukrainā un arī citur pasaulē. Pavasari festivālā "Uz Tukuma pēc literatūras" raisījis diskusiju, vai tie, kas karu nav piedzīvojuši, vispār ir tiesīgi par to rakstīt? Bet ir lietas, par kurām nedrīkst klusēt! Un par agresiju klusēt nedrīkst – pat ne ikdienas saskarsmē.

Tukuma literāti ar draugiem Pastarīņa muzejā pēc Ernesta Birznieka-Upīša un savu stāstu lasījumiem Starptautiskajā Personību muzeju dienā. No kreisās: Guna Roze, Liene Kurka, Elīta Višķere, Guntis Tālers, Tukuma muzeja direktore Agrita Ozola, "Jaunpils Rakstnieku pils" rezidente Evija Martukāne-Laganovska, Liene Millere, Nauris Gekišs.

Avots: Kultūrzīmes
Datums: 03.06.2026

Grāmata kā radošas enerģijas avots

Trīs vērtīgas lietas, ko dod lasīšana: fantāzija un radošums, bagāta valoda, iespēja pārrunāt izlasīto.

Lasīšanas veicināšanas kustība "Kopiena lasa" runā par grāmatām un lasīšanu, un tā savieno visdažādākos novada cilvēkus. Aktīva un ieinteresēta kopiena ir arī biedrības "Jaunolaines attīstībai" mērķis – maijā biedrība svinēja sešu gadu pastāvēšanas gadadienu. Šajā laikā ir izdevies paveikt daudz vērtīgu lietu, tostarp arī lasīšanas jomā – martā Zeiferta namā notika pirmais lasīšanas pasākums bērniem, bet 8. maijā bērni tikās pirmajā grāmatu klubī pasākumā (to organizēja Jaunolaines bibliotēka). Par lasīšanu un savas kopienas attīstību stāsta biedrības valdes locekle Maija Bebre, Agnese Paegle un Dace Apsīte-Pīča.

Ko dara biedrība, kādi ir tās mērķi?

Maija Bebre. Biedrība ir dibināta 2020. gada aprīlī ar mērķi attīstīt un pilnveidot Jaunolaini. Atnākot dzīvot uz Jaunolaini, sapratu, ka gribu likt lietā savu enerģiju un attīstīt vidi, kurā pavadām ikdienu. Neesmu vienīgā ar šādu vēlmī, tāpēc tapa biedrība. Viens no galvenajiem darbības virzieniem ir kopienas cilvēku iesaiste dažādu apkaimes problēmu risināšanā, jaunu lietu iniciēšanā un ieceru realizēšanā. Arī mūsu kultūrvēsturisko un vides vērtību apzināšanā, sakopšanā un labiekārtošanā. Aktuāla ir kultūras dzīves veicināšana, kur lasīšana ir viens no būtiskiem virzieniem.

Agnese Paegle. Lasīšanas veicināšanas virzienā mums šajā pavasarī jau noritēja divi brīnišķīgi pasākumi bērniem, ko organizēja Jaunolaines bibliotēka un kur ipaši jāuzteic mūsu bibliotekāre Ieva Punka. 6. martā notika pidžamu ballīte mazajiem lasītājiem, bet 8. maijā – pirmais grāmatu klubī bērniem, uz kuru bērni nāca ar savām mīļākajām grāmatām. Zīmīgi, ka tas notiek tieši šeit, Zeiferta namā, kur literatūras zinātnieks un pedagogs Teodors Zeiferts savulaik skoloja Olaines pagasta bērnus.

Par ko liecina šie divi pirmie pasākumi – kas visvairāk bērņus piesaista grāmatu pasaulei?

Agnese. Vispirms jau tas, ka lasīšanā ir iesaistīti vecāki. Bērni bieži vien atsaucas uz pieredzi, kur tētis vai mamma ir lasījuši priekšā. Steidzīgajā ikdienā šī vērtīga lieta mēdz izjust. Manā pieredzē tā bija obligāta ikvakara rutīna – stāsts vai pasaka, ko lasīju saviem bērniem pirms gulētiešanas. Ir ļoti svarīgi, ka bērni redz to, ka viņu vecāki lasa. Tātad tas ir pareizi.

Kopiena lasa

Viens no galvenajiem darbības virzieniem ir kopienas cilvēku iesaiste dažādu apkaimes problēmu risināšanā, jaunu lietu iniciēšanā un ieceru realizēšanā. Arī mūsu kultūrvēsturisko un vides vērtību apzināšanā, sakopšanā un labiekārtošanā.

Uz pirmo pasākumu martā bērni nāca pidžamās?

Agnese. Jā, pidžamās un čībās, līdzī bija mīļmantiņas. Stāstus lasīja bibliotekāre Ieva. Bija arī uzkodas un citas lietas, kas padara lasīšanas pieredzi vieglāku, rotīgāku. Prieks, ka bija daudz bērnu.

Dace Apsīte-Pīča. Viens no mūsu uzdevumiem ir parādīt, ka lasīt ir interesanti. To var paveikt caur aizraujošu pasākuma formu. Lasot darbojas mūsu fantāzija, mēs iztēlojamies to, ko lasām. Un šādā pasākumā bērni var iztēloties kopā, kas rada lielisku atmosfēru. Tas ļauj greizo priekšstatu par lasīšanu kā kaut ko grūtu un garlaicīgu.

Kādas ir ieceres attiecībā uz lasīšanas veicināšanu?

Agnese. 28. augustā Zeiferta namā notiks kārtējais bērnu lasīšanas kluba pasākums, kur būs gan grāmatu apspriešana,

gan kinovakars. Ārā iecerēts uzstādīt ekrānu, kur kopā ar bērniem skatīsimies kino. Būs lielisks pasākums!

Kāda ir jūsu pašu pieredze ar lasīšanu un grāmatām?

Maija. Šajā dzīves posmā, audzinot bērņus, atliek mazāk laika lasīšanai – tam ir jāieplāno laiks. Piemēram, var izlasīt grāmatu kāda tālāka brauciena laikā vai arī pa daļām vilcienā, braucot 20 minūtes līdz Rīgai. Bet lasīšanas sākums man pamatā saistās ar skolu, kur pirmā īsti aizraujošā pieredze man bija kopā ar Zentas Ērgles "Mūsu sētas bērņiem".

Agnese. Mani vecāki bija izveidojuši ļoti lielu bibliotēku – mājas otrajā stāvā plaukti bija pilni ar grāmatām, un bibliotēkas istaba man asociējās ar mazliet noslēpumainu, maģisku vietu. Vasarās, kad bija daudz brīva laika, gāju augšā un lasīju tur lielā mierā un klusumā. Mēdzu

tā aizrauties, ka vecāki mani meklēja un sauca, bet es neko nedzirdēju – tā biju aizrāvusies. Kad visa mājas pieejamā bērņū literatūra bija izlasīta, devos uz skolas bibliotēku, kur bibliotekāre regulāri brīnījās, ka jau atkal manīs paņemtā grāmata ir izlasīta. Vidusskolā – obligātā literatūra. Īpašs stāsts ir par Aleksandra Grīna "Dvēseļu puteni". Tētis teica: nē, tu to nekad neizlasīsi, tā ir pārāk smaga grāmata. Bet spītība darīja savu un es izlasīju. Un biju pārsteigta par to, kā var tik dziļi un izjusti uzrakstīt. Bet viena no visu laiku mīļākajām grāmatām ir Astrīdas Lindgrēnes "Ronja – laupītāja meita", ko bērņībā izlasīju patsmīt reizi un tagad jau vairākkārt kopā ar saviem bērņiem. Viennēr esmu iztēlojusies sevi kā Ronju, kas skrien pa mežiem un cīnās ar visādiem mošķiem. Tagad laika lasīšanai atliek maz – ikdienas skrējieniņš paņem daudz spēka un laika, bet mēģinu sevi šajā ziņā disciplinēt.

Dace. Jā, laika atrašana, lai lasītu savam priekam, ir ekskluzīva iespēja. Prioritāšu ikdienā ir tik daudz! Man vairāk iznāk lasīt profesionālu literatūru personāla vadības jomā un daiļliteratūrai laika atliek krietni mazāk. Mana īpašā grāmata, kuru esmu pārlasījusi daudzas reizes, ir Mihaila Bulgakova "Meistars un Margarīta". Lasot to dažādos dzīves posmos, atklāju šo grāmatu aizvien no jauna – katrā vecumā atšķirīgi. Bet bērņībā mana īpašā literatūra bija pasakas.

Maija. Grāmatu ieteikumiem gribu pievienot vēl vienu – mūsu biedrības izdoto stāstu krājumu "Piedzīvot Jaunolaini", kur apkopoti astoņpadsmit jaunolainiešu stāsti par dzīvi un sadzīvi Jaunolainē gan pagājušā gadsimta 60. gados, gan 21. gadsimtā. Šī ir lieliska liecība par to, kas mēs esam, kā veidojusies šīs vietas vēsture. Vispār dzīvesstāsti ir viens no literatūras žanriem, kas mani īpaši aizrauj. Viens no pēdējā laika spilgtākajiem piemēriem – Joahima Meierhofs autobiogrāfiskais romāns "Ak, šī plaīsa, sasodītā plaīsa".

Kā jūs izvēlaties savu lasāmvielu?

Maija. Man tie ir tematiski periodi – detektīvu periods, dzīvesstāstu periods un tamlīdzīgi. Pēdējā laikā ieklausos arī citu lasītāju ieteikumos, un tā es sāku lasīt fantastiku, ko agrāk nebūtu ņēmusi rokā. Protams, palīdz arī ieteikumi lasītājiem

► Turpinājums 3. lpp.

Avots: Olaines Domes Vēstis

Datums: maijs, 2026

Lieliskas ziņas grāmatu mīļotājiem: Olaines bibliotēka ievieš bibliomātu!

Lai grāmatu saņemšanu padarītu vēl pieejamāku, ērtāku un neatkarīgāku no bibliotēkas darbalaika, Olaines bibliotēka saviem lasītājiem turpmāk piedāvās jaunu pakalpojumu – bibliomātu. Šī viedā grāmatu izsniegšanas iekārta darbosies līdzīgi pakomātam, sniedzot iespēju saņemt pasūtītās grāmatas un žurnālus 24 stundas diennaktī septiņas dienas nedēļā – arī vēlos vakaros, brīvdienās un svētku dienās.

► Turpinājums no 2. lpp.

veltītās sociālo mediju vietnēs. Reizēm uzrunā grāmatas vāciņš.

Agnese. Pēdējā laikā ļoti paļaujos uz bibliotekāres ieteikumiem. Viņa iesaka tematiski atšķirīgu literatūru, un parasti tā ir patiešām aizraujoša grāmata. Lieliska ir arī iespēja pēc tam pārrunāt izlasīto ar bibliotekāri. Palīdz tikšanās ar autoriem, piemēram, pēc tikšanās ar Zani Daudziņu man bija skaidrs, ka jāizlasa viņas "Bērnudienas Komunālijā".

Dace. Arī man galvenais informācijas un ieteikumu avots ir mūsu bibliotekāre Ieva. Un citu lasītāju ieteikumi. Pamatā tā ir literatūra par cilvēka iekšējo attīstību, psiholoģiju, par attiecību veidošanu.

Kā jums šķiet – kāpēc lasīt ir jēdzīgi? Ko tas dod?

Dace. Lasīšana rosina fantāziju, kas savukārt veicina mūsu radošumu. Bet radošumā ir ļoti daudz enerģijas. Tāpēc iesaku vecākiem atgādināt bērniem par lasīšanu, lasīt priekšā un kopīgi izbaudīt lasīšanas prieku.

Agnese. Ņemot vērā, ka strādāju par pedagogi, es bērniem parasti uzsveru, ka lasīšana attīsta un bagātina valodu. Un bagātāka valoda ir liela priekšrocība.

Maija. Paturpinot iepriekš teikto – lasīšana kopā ar bērniem ir mūsu kopābūšanas laiks. Un tas ir zelta vērts ieguvums. ●

Norišu ciklu "Kopiena lasa" kopš 2025. gada sākuma īsteno Olaines Kultūras centrs, Olaines Vēstures un mākslas muzejs, Olaines novada izglītības iestādes, Olaines Pieaugušo izglītības centrs un Olaines novada pašvaldība.

Maijā ieteiktās grāmatas

Maija iesaka:

"Ak, šī plaisa, sasodītā plaisa", Joahims Meierhofs.

No vācu valodas tulkojis Gundars Āboliņš ("Upe tuviem un tāliem").

Agnese iesaka:

"Bērnudienas Komunālijā", Zane Daudziņa ("Zvaigzne ABC").

"Ronja – laupītāja meita", Astrida Lindgrēne.

No zviedru valodas tulkojusi Mudīte Treimane ("Zvaigzne ABC").

Dace iesaka:

"Meistars un Margarita", Mihails Bulgakovs.

No krievu valodas tulkojis Ojārs Vācietis.

Osvalds iesaka:

"Pasaules troksnis", Ilze Jansone ("Dienas grāmata").

Avots: Olaines Domes Vēstis

Datums: maijs, 2026

Olaines bibliotēkai 60 – grāmatu un cilvēku stāsti cauri laikam

Maija izskaņā svinējām Olaines bibliotēkas 60 gadu jubileju – skaistu un nozīmīgu brīdi, kas pulcēja kopā cilvēkus, kuriem bibliotēka bijusi un joprojām ir svarīga ikdienas un dzīves daļa.

Šie 60 gadi ir stāsts par grāmatām, cilvēkiem un satikšanos – par vietu, kur zināšanas un interese par pasauli vienmēr ir bijušas galvenā vērtība. Īpaši simboliski ir tas, ka bibliotēka ir senāka par pašu Olaines pilsētu – Olaines pilsēta savu 60 gadu jubileju svinēs tikai 2027. gada februārī, savukārt bibliotēka jau šodien atgādina, ka vēl pirms pilsētas dibināšanas cilvēkiem šeit bija svarīga izglītība, lasīšana un garīgā izaugsme. Tāpat kā Olaines 1. vidusskola un jauktais koris "Dziesma", arī bibliotēka ir daļa no Olaines stāsta un identitātes.

Domes priekšsēdētājs Andris Bergs, priekšsēdētāja pirmā vietniece Līga Gulbe un pašvaldības izpilddirektors Ģirts Batrags savos sveicienos uzsvēra bibliotēkas nozīmīgo lomu mūsu sabiedrībā, pateicoties darbiniekiem par ilggadējo darbu, atsaucību un ieguldījumu sabiedrības attīstībā.

Viņi novēlēja bibliotēkai arī turpmāk būt vietai, kur cilvēki rod iedvesmu, zināšanas un piederības sajūtu. Īpašs paldies ilggadējai vadītājai Anastasijai Kargapoļcevai par neatlaidību, profesionalitāti un uzticību savam darbam jau kopš 1984. gada. Šie gadi ir atstājuši nozīmīgu nospiedumu bibliotēkas attīstībā un daudzu oļainiešu dzīvē.

Paldies visiem bibliotekāriem un lasītājiem! Jūs esat tie, kuri ikdienā piešķir bibliotēkai tās īsto nozīmi un dzīvo garu.

Un īpaši simboliski – bibliotēkas jubilejas gadā ir sperts nozīmīgs solis arī nākotnei, jo Olaines novada pašvaldības dome ir pieņēmusi lēmumu par aizņēmuma veikšanu jaunā multifunkcionālā centra izbūvei, kurā paredzēta vieta arī bibliotēkai. Tas dod skaistu pārliecību, ka bibliotēkas stāsts turpināsies, augot kopā ar Olaini un tās cilvēkiem vēl daudzu gadu desmitus.

Sirsnīgi sveicam Olaines bibliotēku 60 gadu jubilejā un vēlām daudz gaišu, piepildītu un iedvesmojošu gadu arī turpmāk! ●

Pagasta ļaužu atmiņas paliek bibliotēkā

Dagnija Grundberga,
Rudbārzu bibliotēkas vadītāja

Rudbārzu bibliotēkas feisbuka lapā publicēti arī citi novadpētniecības materiāli.

Virtuālā izstāde apskatāma vietnē [YouTube](#).

Pagastu bibliotēkām joprojām ir liela nozīme kopienas stiprināšanā. Mūsdienās laukos tā vairs nav tikai vieta,

kur paņemt grāmatu. Tā ir vieta, kur satikties un pavadīt brīvo laiku, piemēram, aplūkojot izstādes. Jūnijā un jūlijā Rudbārzu bibliotēkā būs Skrundas mākslas studijas ogles zīmējumu izstāde *Melnas ar baltu satikās*. Tāpat interesenti trešo gadu ik mēnesi nāk mācīties spēlēt kokli. Nodarbībās tiek ne tikai apgūta kokles spēles un improvizācijas prasme, bet tās ir arī vērtīgas sarunu, tautasdziesmu dziedāšanas un meditatīvi relaksējošu skaņu klausīšanās stundas. Bibliotēka ir arī vieta, kur cilvēki nāk pēc padoma un palīdzības. Tiek sniegts atbalsts darbā ar jaunajām tehnoloģijām, jo palīdzam izmantot internetu un dažādus digitālos pakalpojumus.

Piedāvājums ir plašs, bet katrs lauku bibliotēkas vadītājs, protams, vairāk darbojas ar to, kas interesē viņu pašu vai citus vietējos. Mani saista novadpētniecība, tāpēc labprāt ar to nodarbojos. Ja pagastā nav paveicies ar kādu vēstures entuziastu, kurš gan cits šo darbu darīs, ja ne bibliotekārs? Es uzrunāju cilvēkus, rosinot viņus dalīties ar saviem vai senču fotoattēliem. Liels paldies jāsaka tiem, kuri albumos glabātās fotogrāfijas un citus materiālus labprāt man uztic. Tikai tā mums visiem kopā izdodas nākamajām paaudzēm saglabāt kaut daļu no vietējās vēstures un atmiņu stāstiem.

Apkopojot bibliotēkā esošos un iedzīvotāju atnes tos novadpētniecības materiālus, šogad tapusi virtuālā izstāde *Dzīve un darbi lauku sētā*, kurā atspoguļota lauku cilvēka ikdiens 20. gadsimta pirmajā pusē galvenokārt Rudbārzu, bet arī citu Kurzemes pagastu lauku sētās. Izstādi veidoju, senās fotogrāfijas izvietojot secīgi, lai atklātos tālaika darba ritms gada griezumā – no mēslu vešanas pavasarī un siena pļaujas vasaras svelmē līdz pat rudens kulšanas talkām un ražas novākšanai. Centos arī pastāstīt par senāk izmantotajiem darbarīkiem un metodēm, paskaidrojot, ko un kāpēc darīja.

Ceru, ka kādam jaunākas paaudzes skatītājam, kurš interesējas par senčiem, tas šķitīs izglītojoši. No atsauksmēm saprotu, ka vecāka gadagājuma cilvēki šajā stāstā atpazīst savu bērnību un dzimtas vēsturi. Kāds raksta: „Lauku sētā dzīvojot, daudz no tā arī bērnībā izbaudīts... Viss plūst, viss mainās, bet piedzīvotā sajūtas un atmiņu tēli paliek cilvēkā.”

Ne reizi vien, runājot ar vidēja vai vecāka gadagājuma cilvēkiem, nākas dzirdēt: „Ja es kādreiz būtu pavaicājis, piefiksējis... Toreiz tas nešķita svarīgi, bet tagad jau vairs nav, kam pajautāt.” Tādēļ saskatu lielu vērtību tam, ka kopīgiem spēkiem varam saglabāt un nodot nākamajām paaudzēm savu dzimtu atmiņas. Tas nešaubīgi veicina piederību savai vietai.

Varbūt tikai nedaudzi vēlēsies iedziļināties tajā dzīvē, kāda tā bija pirms simt gadiem, taču ikvienam, kuram tas svarīgi, šīs liecības tagad ir pieejamas.

Avots: Kurzemnieks

Datums: 05.06.2026

Gulbenes novada bibliotēka aicina uz dzimtas pētnieku tikšanos

Gulbenes novada bibliotēkā trešdien, 3. jūnijā, pulksten 18.00 notiks “Dzimtas pētnieku tikšanās”.

“Ja esi pētījis savu dzimtu, veido dzimtas koku, tev ir savākti daudzi materiāli, kurus vēlies sakārtot, varbūt tev ir radušies jautājumi vai vēlies satikt domubiedrus, lai dali-

tos pieredzē un apspriestos – tad esi laipni gaidīts dzimtas pētnieku klubīnā 3. jūnijā pulksten 18.00 Gulbenes novada bibliotēkā!” aicina Gulbenes novada bibliotēkas komunikācijas speciāliste Dana Koliņa.

Pasākumā par savākto materiālu apkopošanu, sakārtošanu un siste-

matizēšanu stāstīs dzimtas vēstures pētniece, grāmatas “Dadžu meitas” autore Baiba Mūze.

Vēlams iepriekš pieteikties pa tālruni 64471335 vai e-pastu: inese.kaleja@gulbenesbiblioteka.lv.

— Pārsla Konrāde

Avots: Dzirkstele

Datums: 02.06.2026

Lādeзера bibliotēkā iedzīvotāji pilnveido digitālās pašapkalpošanās prasmes

Lādeзера bibliotēkā 27. aprīlī notika izglītības programmas apmācības "3. līmenis: Vidējā līmeņa digitālās pašapkalpošanās prasmes" klātienē mācību programmā.

Apmācību laikā dalībnieki apguva šādas tēmas: e-paraksts, e-adrese, e-veselība, e-pakalpojumi, Elektroniskā deklarēšanas sistēma (EDS) un informācijpratība.

Nodarbības vadīja Inguna Zukure. Visi dalībnieki veiksmīgi nokārtoja pārbaudes testu un saņēma sertifikātus.

Mācību dalībnieki no šīs programmas guva vairākas praktiskas un ikdienā noderīgas iemaņas:

- viņi apguva drošu un patstāvīgu digitālo rīku lietošanu. Tas nozīmē, ka dalībnieki tagad var izmantot e-parakstu, pieslēgties dažādām valsts sistēmām un izmantot e-pakalpojumus at-

tālināti, neapmeklējot iestādes klātienē;

- tika attīstītas prasmes izmantot valsts e-pakalpojumus. Dalībnieki iemācījās strādāt ar e-adreses sistēmu, e-veselību un Elektroniskās deklarēšanas sistēmu (EDS), kas ļauj, piemēram, iesniegt dokumentus, pārbaudīt veselības informāciju vai kārtot nodokļu jautājumus ātri un ērti;

- būtisks ieguvums ir laika un resursu ietaupījums. Apgūtās prasmes palīdz izvairīties no rindām un liekiem braucieniem, jo daudzas darbības iespējams veikt tiešsaistē.

Tāpat dalībnieki uzlaboja informācijpratību, kas nozīmē

spēju atrast, izvērtēt un droši izmantot informāciju internetā. Tas ir īpaši svarīgi, lai atpazītu uzticamus avotus un izvairītos no maldinošas informācijas.

Visbeidzot, dalība mācībās veicināja pārliecību par savām digitālajām prasmēm. Veiksmīgi

nokārtotais tests un saņemtais sertifikāts apliecina iegūtās zi-

nāšanas un motivē tās izmantot ikdienā. **IAZ**

Finanšu
institūtu asociācija

Vietas administrācijas un
reģionālās amatības
ministrija

Avots: Limbažu Novada Ziņas

Datums: 14.05.2026

Ar pasaku palīdzību atdzīvina rotaļlietas

Svinot Starptautisko ģimenes dienu, Aknīstes bibliotēkā aizvadījām sirsnīgu un radošu tikšanos ar aknīstieti Sandru Pontāgu, kuras darbīgajās rokās top unikālas mīkstās rotaļlietas.

Lai veicinātu bērnu iztēli un kopīgu spēlēšanos, Sandra ne tikai šuj mantiņas, bet arī izdomā pasakas, kurās tās atdzīvojas. Kā saka pati Sandra, katrā mantiņā ir ieliktas labas domas un sirds siltums. Arī pasakas caurvij

Īpašu prieku bērniem sagādāja iespēja pašiem izmēģināt šūšanu – pēc gatava parauga uzšūt sirsnīgu.

labestība un ticība, ka ikvienam ir pa spēkam pārvarēt grūtības un piepildīt savus sapņus.

Sirsnīgs paldies Sandrai par dalīšanos, mīlumu un sirds siltumu!

AKNĪSTES BIBLIOTĒKA

Avots: Brīvā Daugava

Datums: 26.05.2026

Ceļojam kopā uz Spāniju!

Pārskatot pērnā gada aicinājumu uz kārtējo ceļotmīļu tikšanos maijā, nākas nevilšus pasmaidīt. Ticiet vai neticiet, bet apraksts toreiz iesākās ar vārdiem: «Maijs pilnā plaukumā, tomēr ar siltumu un saulīti pārmēru lutināti netiekam. Ko darīt? Varbūt doties tālākā ceļojumā uz siltākām vietām?»

Ko var teikt tieši pēc gada? Tieši to pašu!

Tāpēc, izskanot šim mēnesim, 27. maijā plkst. 16.00 Viesītes bibliotēkas lasītavā tiekamies, lai «ceļotu» uz Spāniju!

Kas tad ir Spānija? Zeme, kur tevi ik uz soļa samīļo saule, kur pulsē dzīvība, kur modernā dzīve sadzīvo ar gadsimtiem senām tradīcijām. Spānija

vilina ar krāsām, ar daudzveidīgo dabu – kalniem un olīvkoku laukiem, saulainām piekrastēm un zaļiem ziemeļu reģioniem. Katram tās novadam ir savas tradīcijas.

Flamenko kaislīgais ritms un ģitāras skaņas atklāj spāņu temperamentu – lepnu, sirsnīgu un dzīvīgu. Spāņiem dzīve nav tikai pienākumi – tā ir

māksla baudīt katru mirkli. Un Spānija – tās ir sajūtas, kurās gribas atgriezties vēl un vēl.

Pasākumu cikla «Ceļojam kopā!» 14. tikšanās reizē par saviem ceļojumu iespaidiem Spānijā stāstīs Baiba. Interesanti, ka ar viņu tikāties tieši pirms gada, kad kopā iepazinām Kanāriju salas.

Mīļi aicināts ikviens interesents. Labprāt ieklausīsimies arī citu ceļotāju stāstos par šo burvīgo zemi!

Ieeja uz pasākumu – laba oma un interese par ceļojuma galamērķi.

**VIESĪTES
BIBLIOTĒKA**

Avots: Brīvā Daugava

Datums: 26.05.2026

Par dzīvi, literatūru, mīlestību

LIEPAS
pagasts

Liepas pagasta bibliotēkā viesojās rakstniece Maija Krekle, kura lasītājiem pazīstama kā vairāk nekā divdesmit romānu autore. Tikšanās pulcēja kuplu interesentu skaitu, apliecinot, ka autores darbi joprojām tiek lasīti un novērtēti.

Sarunas laikā rakstniece stāstīja par savu dzīves ceļu, darbu literatūrā un rakstīšanas procesu. Klausītājiem bija iespēja dzirdēt gan atmiņas

par bērnību un darbu bibliotēkā, gan pārdomas par cilvēku attiecībām, dzīves pieredzi un mīlestību, kas ir viena no nozīmīgākajām tēmām autores darbos.

Tikšanās laikā valdīja sirsnīga un atklāta atmosfēra. Klausītāji iepazīna viņu kā inteliģentu, dzīvesgudru un siltu personību. Uz tikšanos bija ieradusies arī vairāku Maijas Krekles romānu redaktore Dzintra Zālīte.

Avots: Cēsu Novada Vēstis

Datums: 01.06.2026

Raunas bibliotēkā apskatāma izstāde "Rauna. 90tie. Tur mēs tikāmies." Izstāde ir par Raunas kafējnicām, krogiem, klubiem un citām satikšanās vietām pagājušā gadsimta 90. gados un 2000. gadu sākumā.

SARMĪTE FELDMANE,
teksts un foto

Par vietām, kur cilvēki ne tikai ēda, dzēra, bet arī svinēja, veidoja draudzības, attiecības un sava laika sajūtu. Par brīvības laiku, pārmaiņām un atmiņām, kas daudzām joprojām ir ļoti dzīvas. Tā ir par laiku, kas kādam neskiet vēsture, bet ir jauna paaudze, kura to nav piedzīvojusi. Tā ir Raunas vēsture, ja nesaglabāsim, daudz pazudīs. Izstādes nebūtu, ja raunēnieši nedalītos ar atmiņām, tā laika fotogrāfijām, priekšmetiem," saka Raunas Kultūrvēsturiskā mantojuma centra vadītāja Ieva Plētiņa un atgādina, ka līdz ar neatkarības atgūšanu Latvijā ienāca kapitālisms, jauni uzņēmējdarbības veidi, kas bija jāapgūst, tāpat jāizprot biznesa pamati.

Sodien var vien brīnīties, cik daudz kafējnicu vienā laikā darbojās Raunā. I. Plētiņa savākuši to īpašnieku, darbinieku stāstus, arī priekšmetus un fotogrāfijas.

Pirmā privātā kafējnicā Raunā bija "Smaids". 1991. gadā tā bija viens no pirmajiem reģistrētajiem uzņēmumiem pagastā. Kafējnicā bija ierīkota tagadējās bibliotēkas verandā. Tur, atjaunojot ēku, nojauca. "Smaids" bija pirmais diennakts bārs, kāda vēl nebija ne Cēsīs, ne Valmierā, un visi brauca uz Raunu. Īpašnieks Uģis Buls atceras, ka vismaz trīs reizes tika saukts uz pagasta padomes sēdēm, ka "Smaids" jāslēdz, jo par to ir daudz sūdzību. Raunas centrā skaļi skanēja mūzika, braukāja mašīnas, bija cilvēku kņada. "Vienmēr gāju uz sēdēm ar točku (nelegolo alkohola tirdzniecības vietu) sarakstu, kurās tirgoja spirtu. Teicu, kad tiksiet ar tām galā, nāciet pie manis, jo es valstij maksāju nodokļus. Tajā laikā Raunā bija ap 20 točku," atmiņās dalījies raunēniecis.

No ārzemēm ienāca gan jauni pārtikas produkti, gan tradīcijas, kas, kā jau jaunums un no brīvās pasaules tika uzņemts atvērtu sirdi, bet ne jau uzreiz, konservatīvisms kā uz mājienu nekur nepazuda.

U. Buls stāstījis, kā nopirkuši saldējumu, iclikuši saldētavā, vēlāk ēduši, bet bijis tāds divains, izrādījās, tas ir jogurts. Īpašnieki arī iepirkta meža ogas, bija izveidojusies sadarbība ar somiem, kuri atsūtīja kravu ar jogurtiem. Cilvēkiem tas bija jā-

Nemaz ne tik sen un izaugusi jauna paaudze

◆ REIZ BIJA. "Tik daudz kafējnicu, krogu, klubu Raunā," par to izbrīnīta arī Dace Plūme, kura strādāja "Paparde".

iepaizst, kamēr iegaršojās.

"Drīz vien daudzi saprata, kur nāk nauda, ka pieprasīti agrāk nebaudīti dzērieni, ka cilvēki grib nākt kopā, preecīties, neskatot stundas. Uzņēmīgi raunēnieši vēra vaļā savas kafējnicas un veikalus," stāsta vēsturniece. Tā sauktajā gludekļa mājā tika ierīkots veikals "Enrike", kur televizorā varēja spēlēt videospēles. Īpašnieki mainījās, tad bija bārs "Nike", pēc tam "Vikings".

Raunas vecajās dzīrnāvās bija "Maiss". Īpašnieks no kolhoza nopirka dzūta auduma bakus un apvilka sienas. Tā arī radās nosaukums. Pie sienas bija uzraksts - "Neraudi, ja dzīvē tu kulies kā pa maisu, vēl jau tā nav izgudrots, lai lidotu pa gaisu". Īpašnieki mainījās, bet uzraksts palika, tagad tas nodots kā vēsturiska liecība.

"Radiators" bija leģendāra vieta jauniešiem. Jaucot nost sienas vecajai frīzētavai, lai apvienotu telpas, pie sienas bija liels radiators, kuru nevarēja ne nonemt, ne noslēpt. Tā nu tas palika virs mazās skatuviņas un deva ideju nosaukumam. Klubā rīkoja koncertus, viesojusās arī sūtu sievas. Dzintars Brīsis bija dīdžejs. Raunēnieši atceras, ka "Radiators" bija izsludinājis loteriju, kurā varēja laimēt auto. Kas bija jādara, lai piedalītos, aumiņas dažādas. Izloze bija pa-

redzēta 2000.gada 1.janvārī, bet klubs bankrota. Toties fotogrāfija ar ierāmētu neizlozētā auto atsleģu palikusi.

Kafējnicas "Divi" mājvietā tagad ir "Leilas gardumi". Bijšie īpašnieki nodevuši ne tikai stāstus par saimniekošanu 90.gados, bet arī no radiem Amerikā saņemto portatīvo datoru un mobilo telefonu, ēdienkartes.

"Laura" bija iekārtota bijušajā ēdnīcā, kur tagad "Elvi" veikals. Lai piesaistītu jauniešus, bija spēļu automāti, rīkoja diskotēkas. Kafējnicā "Staburags" darbību sāka vagoniņā, to raunēnieši iesauca par "Lugažiem". Ikdienas sarunās bija saprotams, ja kāds atbildeja, ka dodas uz Lugažiem. Tā bija virtuāla vieta ar sārgu virtuvi. Ēdienkartē bija arī zirņi ar speķi, bet vispieprasītākā bija Bīrutas ceptā siņu fileja. Kā citi cep gaļu, tā viņa siļķes fileju. Pie alus tā ļoti iedzējas. Vēlāk kafējnicai tika uzcelta gulbūves ēka. Netālu no Staburaga īpašniekam bija arī mazs tirdzniecības namiņš, kas darbojās vasarās.

Neilgu laiku tagadējā skolas ēdnīcā darbojās kafējnicā "Pilskalns". Cimzā bija "Kamene", kā saka raunēnieši – solīda vieta, kur rīkot viesības.

Dace Plūme strādāja "Paparde". Apskatot izstādē tā laika

liecības, viņa ar smaidu atzīst: "Gāja ļautri. Kafējnicas pagastā tolaik bija retās darbvietas, iztikšanai nepelnīti varēja." Viņa pastāsta, ka darba laiks bija līdz pēdējam apmeklētājam, dažreiz tas bija līdz sešiem rītā. Pati gatavoja ēdienu, apkalpoja pie lētes. "Vieta bija maza, pāris gatavoju masolu, karbonādes, kotletes ar kartupeļiem un mērci. Tad modē nāca karstie salāti. Pieprasīti bija kokteiļi, "Amaretto" likieris. Kompānijas nāca, cilvēkiem patika būt kopā. Bija jaunieši, vīri gadus, bagātāki un tādi, kuri skatījās santīmus. Bija reizes, kad kompānijas saķēras, tad bija jāmaks samierināt," pastāsta raunēniece. Dacei labā atmiņā vāciešu ciemošanās Raunā. "Ienāca paēst, pasūtīja divas porcijas un ceptiem sīpoliem un kotletēm. Cik nu bija sīpolu, visus notīrīju, noraudājusies pasniedzu. Ļoti garšoja, labi, ka neprāstja vēl, jo vairāk sīpolu nebija," atceras kafējnicas darbiniece.

Ēdienkartēs ienāca aizvien jauni ēdieni, kafējnicās pieprasīta bija franču karbonāde, bet dzīns ar toniku - iecienītākais dzēriens.

Sabiedrība un tās vajadzības mainījās, daudzas kafējnicas spēja pastāvēt vien neilgu laiku. 2004.gadā tika atvērta "Satekle", jau ar citu piedāvājumu un jaunā gadsimta stāstu.

Stāstot par kafējnicām Raunā, nevar nepieminēt "Fēliksu". Tas darbojās mazliet aiz pagasta robežas, Veselavas pusē, Vidzemes šosejas malā. Raunēniešu vidū 90.gados bija iecienīts, jo pa grants ceļiem tumsinā varēja ērti aizbraukt. I. Plētiņa pierakstījusi atmiņu stāstu, kas ļabi raksturo 90.gadu uzņēmējdarbības vidi. "Nakts maiņa. Darbiņi padarīti, apmeklētāji piekļūsi, darbinieki kur kurš snaužam. Veras durvis, un ienāk četri vīri melnos mēteļos. Domāju, pircēji, bet maniere, kā viņi ienāca... Kolēģis palika bez valodas. Paskatījos pa logu, tur mašīnā sēdēja cilvēks maskā kā no grupas "Reigani", bet nesapratu, ka tā maska, domāju, vai ir dzīvs, vai nav noslepkavots, jo ienācējiem līdzi bija šaujamais. Tad atnāca kafējnicas saimnieki, visi aizgāja aprunāties, ciemiņi drīz mierīgi aizgāja. Otrā dienā jau citā apgērībā bija klāt. Viņi bija jābaro, jādzirda bez maksas. Kad bija iesūsi, izurējās kā tādi visvarenie, grūstījās arī savā starpā. Viņi nebija vietējie, bet brauca paņemt savas nodevas kā jau reketieri," pierakstījis atmiņas. "Sodien daudz no tā, kā bija toreiz, nav iedomājams. Tā bija pārmaiņu laika vide, kurā bija gan labais, gan daudz kas šodien nepieņemams," saka I. Plētiņa. □

Godināja mākslinieci Ģertrūdi Zeili

4. maijā Naujenes bibliotēkā atzīmēja Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas gadadienu veltītu svētku brīdi «Pie Daugavas par Latviju».

Pagājušā gadā pirmo reizi Augšdaugavas novada vēsturē tika piešķirts apbalvojums Goda zīme «Goda novadnieks» par īpašiem nopelniem kādā nozarē.

Apbalvojumu veido krūšu nozīmīte un apliecinājums. Tā kā šis apbalvojums tika pasniegts pirmo gadu un Valsts heraldikas komisija pavisam nesen bija apstiprinājusi apbalvojuma zīmes zīmējumu, krūšu nozīmītes vēl nebija izgatavotas, tādēļ Goda zīmes «Goda novadnieks» saņēmeja nominācijā «Kultūra» Ģertrūde Zeile tika sumināta 4. maijā.

Apbalvojumu māksliniecei pasniegza Augšdaugavas novada pašvaldības domes priekšsēdētājs Vitālijs Aizbalts, uzsverot Ģ. Zeiles radošā mūža nozīmīgo devumu gan novadam, gan visai Latvijai.

Ģertrūde Zeile ir viena no nozīmīgākajām Latgales un Latvijas gleznotājām, kuras radošais mūžs cieši saistīts ar Augšdaugavas no-

vadu un Naujenes pagastu. Viņa ir dzimusi Naujenes pagasta Viļņu ciema «Jaunkausiņu» mājās. Mākslinieces daiļradē guvusi atspoguļojumu arī dzimtajās pusēs daba un cilvēki. Ģ. Zeiles personība ir kļuvusi par nozīmīgu Latgales kultūras zīmi, un viņas darbi nes Augšdaugavas novada vārdu tālu pasaulē. Kopš 2002. gada māksliniece ir cieši saistīta ar Naujenes Novadpētniecības muzeju. Muzejs vairākkārt rīkojis izstādes, kas iepazīstina sabiedrību ar mākslinieces radošo mantojumu. Ģertrūde Zeile ir dāvinājusi savus darbus un Zeiļu dzimtas relikvijas muzeja krājumam, veidojot nozīmīgu Augšdaugavas novada kultūras mantojuma daļu. Tie ir 49 priekšmeti, tostarp, tēva Antonija Zeiles veidotie koka

svečturi, lauvās skulptūra, krucifiksi, siena grozi, vecmāmiņas Magdalēnas Zeiles austās celaines, mātes Aneles Zeiles adītie rakstainie cimdi, tamborētās mežģīnes, rokassomiņa un daudzi citi.

Pēdējos gados māksliniece turpina aktīvi radoši darboties, piedaloties izstādēs visā Latvijā. Ģertrūdes Zeiles dzīve un darbs ir cieši saistīti ar Latgali – viņa to nes savā sirdī un gleznās, radot tēlus, kas pauž mīlestību pret cilvēkiem, lauku vidi un garīgām vērtībām. Viņas devums ir nozīmīgs Augšdaugavas novada, Latgales un Latvijas kultūras attīstībai. 2025. gadā Latgales kultūrvēstures muzejs izdeva bibliogrāfisku mākslas albumu «Ģertrūde Zeile. Piederība», vēsta www.augšdaugavasnovads.lv. ■

Avots: Vietējā Latgales Avīze

Datums: 08.05.2026

Izstādes “Dabas atmoda” atklāšana

MĀRCIENAS pagasta bibliotēkā 11. jūnijā pulksten 13 ikviens tiek gaidīts uz izstādes atklāšanu un sarunu par izstādīto darbu tapšanu pie kopīgas tējas tases un cienastiem.

– Abas izstādes autore ir vietējās mārcēnietes, kas brīvajā laikā nodarbojas ar saviem hobijiem un kopīgi rīko izstādi. Nina Ozoliņa ir vietējā māksliniece, kurai ir bijušas vairākas personālizstādes. Savukārt Rutai Bramanei ir daudz hobiju. Viņas lolojums ir liela dāliņu kolekcija. Šoreiz izstādē tiek izstādītas adītās zeķes. Būs iespēja Rutai un Ninai uzdot jautājumus, kurus ikdienas steigā neesat paspējuši. Ņemiet līdzi pozitīvu noskaņojumu un ziedošu pavasara puķi autorēm. Pavasari atmosfēras daba un ikviens kukainītis sāk mīļoties. Un siltās zeķes noder vēsajās pavasara dienās. Lai priecē izstāde, – aicina Maija Jaunbērziņa, Mārcienas bibliotēkas vadītāja.

Izstāde skatāma līdz 28. augustam.

Avots: Stars

Datums: 02.06.2026